

دا احمد شاه بابا
دد دیوان
غورچیان

پوهاند عبد الشکور رشاد

۱۳۵۷

د پښتو خپرونو نړیوال مرکز

۲۰

۲۰

د پښتو څېړنو د نړیوال مرکز
د څېړنو پرله پسې نومره «م»

د احمد شاه بابا د دیوان

غورچاڼ

پوهاند عبدالشکور رشاد

د افغانستان د علومو اکاډمۍ

د پښتو څېړنو د نړیوال مرکز

۱۳۵۷ (۱۹۷۸)

سریزه

د م ، ابراهیم عطایی

د عبدالهادی هاند په زیار او اهتمام

يادښت

د احم دنگيالي احمد شاه بابا د تاريخي حماسو غورچاڼي (گڼچين) چي د افغان
ولس د سترگي وکړني پاخون له نويو انقلابي حماسو سره اړخونه بدلوي او د پخواني
انقلابي توکم پر ژبه د پښتو نځواکه غورغوکي پياله سره انگاز کيږي.
د تير افغاني توکم د ادبي ميراث راخوندي کول اونوي ته يې وړاندي کول او
بيا يې راتلونکي ته لير د لومړي دول، زموږ د ملي وکړني نظام له غوروسربنهي هڅو
څخه کنټرل کيږي.

په دې لړکي د احمد شاه بابا ادبي پاتښت له هغو ټولو تاريخي وياړونو سره
نښتي چي له دغه ستر افغاني واکمن څخه راپاتې دي لکه څنگه چي زموږ په يوه
بله تازه خپرونه (پښتو روزنه) کي پوره څيرل شويده، زموږ زياتره پښتانه مشران او
واکمنان د تورې تر څنگه د قلم اتلان هم وواوځي کارناسي اوښاد ناسي يې هوښو

(الف)

پخپله کښلی اوانځورلی دی، بې له دې چې بې له بندي او مبالغې څخه کار اخیستی
 اویا بې دې کچه صلاوې بخش شو په زوردا چېرو شاعر او او مورخانو په مرسته له
 څانګې څخه دریاب جوړ کړی وی. دا چې په نور وولسونو کې ددغسې پوه دود څرک
 دوسره نه لکي، نو بې هلو و باور هم نه راځي، چې اسیر کروړ سوري، شاه حسين هوتک او
 يا احمد شاه دراني دی له سیاست سره شعر هم ملګری کړی وی. مګر موږ دا په ځنډ نه
 وایو چې د پښتو شعر تل له سیاست سره خپل اړیکې ساتلې ځکه سیاست د ټولنیز ژوند
 یو ټوک دی، او پښتو شعر تل ټولنیز او ژوندی پاتې شوی دی.
 په دې توګه افغان ولس خپل بابا په دواړو ستاينو مونو (صفتونو) پيژني هم بې
 دابدالي توري متاينه کوي او هم بې د ادبي شاهکاری نمانځنه.

تا ند دې وی زموږ تاریخي او ادبي ویاړ
 او ځلاند دی وی زموږ دوکړ و انقلابی وېلاړ

پوهندوی دوکتور مجاور احمد «زیار»
 د پښتو څېړنو د نړیوالې منځنۍ مشر

سر یز ۵

دابدالی احمد شاه شخصیت او د هغه سیاسی او علمی کارونه

۱ - د هر د گرسو بهمن (احمد خان - احمد شاه)

ابدالی احمد شاه داتلسمی میلادی پېړۍ په دویمه نیمایي کې دافغانستان
یوسویمن ټولواک و چې دافغانی ټولنی په یو، ټاکلې مرحله کې یې په خپل کارڅښی
داسې بنسټونه ایښی دي چې هغه د را وروسته ټولنیزو او سیاسي تحولاتو په
راوچتېدو کې ستره ونډه اولویه اغیزه لری . دی یو خانزاده ځوان و چې دقبیلوي
گېوديو اړو دورو کې لادکوچنیوالی په عمر کې له پېرو مسایلو سره اشنا سو .

او همدغو غټواوړو وپېښو داحمد شاه څخه یو ستر کور او ژبورسې جوړ کړ .

احمد شاه چې تر سلطنت پخوا د احمد خان په نامه ياديږي د عمر د هلكوتوب په دوره كې دخاني د دربارونو څخه نيولې بيا د ټولواكانو تر دربارونو پورې په تشرېفاتو بلد او پوه سو. دې چې غوسه ملانډلې سپايي، د جگړې په ډگر كې لايق قوماندان، په اداره كې د حوصلې او تدبير خاوند شخصيت او د خپلو رقيبانو په وهلو، ساهر پلان جوړونكې او تعقيبونكې سړې، نوډهنه د خپل وخت له فرهنگ (هغوب) سره پوره اشناؤ، په عملي توگه يې هم برخه اخيستله.

د احمد شاه د شخصيت او دده د كارونو په باب د باندنيو پوهانو خورا ډير اثار ليكلي دي اودې نه يوازې د افغانستان د ټولواك په حيث، بلكه د سيمې په لحاظ يوازي سړي امركارونه يې ډير اغيزمن ښوول شوي دي، احمد شاه د نورو كارونو په ترڅ كې د پښتو ادب په برخه كې هم كار كړي دي چې د دغه كار ډيره ستره نمونه يې دده د اشعارو ديوان دي چې په پښتو ژبه يې ويلي دي او دغو اشعارو يوه برخه چې دده معاصر سړي ليكلي او دغه ليكلي اثر د ادبي دلتې په عكسي تركه وړاندې كيږي. ددې په پاره چې د احمد شاه د شخصيت او دده د هنري كار په برخه كې مو كره څيړنه كړي، نو د اضروي ده چې، دده پر عصر هم يوه رڼا واچوو او داليكنه تر بيلو بيلو عناوينو لاندې وړاندي كړو. دغه كار او څيړنه تر نوي تحليل او انتقا دي نظر لاندې شوي او د زياتو تشرېفاتي القابو د استعمال څخه پرهوشويږي.

د احمد شاه د زوكړي د نيتي او د زوكړي د ځاي په باب نظريات مختلف دي. «...مخيني يې د زوكړي كال ۱۱۳۲ هـ ق او مخيني يې ۱۱۳۵ هـ ق كال بولي او د تاريخ احمد شاهي مؤلف محمود الحسيني المنشى د - ۱۱۵۱ هـ ق كال په شاوخوا

کي داحمدخان عمر دولس کاله پېښوالی دی . داحمدخان دزو کړي په باب به تار يخ
 حسين شاهي اودولت درانيه کي (ملتان) دهغه دزو کړي مخاي پېښول شوي دي .
 (احمدشاه باباي افغان) په ۱۴م مخ کي يې کښلی دي احمدخان دهرات دسقا ن
 په کلي کي زېږيدل دي ، په پښتو احمدشاهي شاهنامه کي يې خراسان دزو کړي
 مخاي بلل شوي دي چي هرات يي يوه سيمه ده (۱)
 داحمدخان دزېږيدو او دپلار د سرگ کال يې يودي اوله هغه وخته څخه چي
 دده سترگي پر ژوندروني شوي ، نودحواد ثواوپېښو يولوي بهير په غير کي واخيست .
 داحمد خان پلار زمان خان له پلار اونیکه څخه دقبيلوي خاني پوي کورني
 ته منسوب ؤ او دده له لړيو نيکه ککانو څخه (سدوخان) دشاه عباس صفوي په دربار
 کي دا بدالی قبيلو دمشر په حيث او سيدي ، اوله همدغه مخايه دا بدا ليويه قبيله
 کي دلوي نامه او نېمان خاوندان خانان را پورته شول چي هر يو پر يوه سيمه خپل
 نفوذ ساتي او په خپلو منځو کي يې هم په وينولړي سيالي پاللې چي داحمدخان
 پلار زمان خان هم د عبدالله سلطان سدوزي دزوي الله يارخان دپلويانو په بريد کي
 چي دهرات پر بالاحصاريي وکړي ، وژل شوي ؤ . دزمان خان ترمرگ وروسته داحمدخان
 مور (زرغونه) چي دالکوزو قبيلی ته منسوب وه دهرات حاکم حاجي اسماعيل عليزي
 ته چي دنور محمد خان مير افغان پلار ؤ پنا ورور له اوخپله لوريي هغه تهر کړه .
 دحاجي اسماعيل عليزي په لار پېښونه داحمد خان مور د کوچني احمدخان سره
 فراه ته واستول شوه او داحمدخان مشر ورور ذوالفقار خان چي هم دسياسي فعاليتونو
 په لړ کي ترتهديد لاندې ؤ فراه ته تللی ؤ .

څرنگه چي ذوالفقار خان دخپلي قبيلی دواکمنو خانانو له خوا غاړل کيدي نو

د کوچنی ورور احمد سره یې په کندهار کې د هوتک شاحسون دربار ته پناه یووړه. دا ورځی د هوتکۍ کورنۍ دپاره ډیرې خطرناکې او درنې وې. په ایران کې د صفوي کورنۍ د قدرت پای ته رسیدل او د هوتکو د قدرت اخیستلو په وړاندې د افشار نادرقیاسونه په یوه پراخه سیمه کې د لویو بد مرغيو پیل و. دغه لویې اوڅرې څپې تر هر څه پر کندهار زیاتې راڅپېدې او د کندهار سیاسي فضايي حده مسمومه شوي وه او هره ورځ به د نويو نارامیو او توطیو څخه پرده پورته کېده. په دې لړ کې د ذوالفقار خان او احمد خان په باب هم شاحسین ته تشویشونه پیدا شول نو دا دوی یې تر نظارت لاندې ونيول.

هغه مهال چې افشار نادرد کندهار ښار فتح کړ، نو احمد خان او دده ووور ذوالفقار یې د کندهار دنورو مشرانو سره یوځای د ایران سازند ران ته وشړل چې د احمد خان ورور ذوالفقار خان یې هلته مسموم کړ او ۲ کلن احمد خان یې په افغانۍ لښکر کې د منصبدارانو په ډله کې شامل کړ او د منصبدارو په توګه یې وټاکه. احمد خان چې په کم عمر کې د ژوند سړو او تودو پوځ کړې و په دغه کم عمر کې یې په خپله پلټن کې داسې کار وکړ چې د نادر پاملرنه یې ځانته جلب کړه، نادر یو ډیکتا تور او د تینګ عزم خاوند سړي و او د دغه سره د احمد خان کار د احمد شاه د شخصیت په پخوانۍ کې د لویو اغیزو ښودونکې و.

«نور محمد خان علیزی چې په میر افغان یادېږي د ۱ زره لښکر مشر و چې په هغه کې څلور ره غاجیان او دولس زره ابدالیان او ازبکان شامل و او احمد خان هم د یوې قطعي قوماندان و. «۲»

« دنا درد ناڅایې ترروپه وخت کی د شاه ککارد دا بدالیو څخه جوړ او هغه مهال چی
پا رسیا نو غوښتل شاه پر حرم باندي برید وکړي، نو احمد خان د خپلی قطعې په
مرسته دهغو میځه ونیوله اودنا در د حرم عزت یې وساتی. (۳) »

احمد خان دنا درد حرم په ساتلو کی یوه اخلاقی ذمه واري درلوده، وایی چی
چی نادر پرا احمد خان لوي باورد درلود اود هغه په پټه کی یې دلویوالی نښی لیدې
نادر یوه شپه احمد خان خپل حضور ته وروغوښت او ورته ویی ویل .

« بعد از برگ من رتبه سروري بتو خوا هد رسید لازم که از من فراموش نکرده

با اولاد من احسانات نما یی (۴) »

دنا درد حرم دساتنی په بدل کی د هغه میرمنی هغه غټ غمی چی د کوه نور
په نامه یادیدي اودا غمی ځانته یوه لویه افسانه لري و احمد خان ته و پخښی .

احمد خان دنا در تر سرک وروسته په چټکی کښه هار ته راغی او په کښه هار
کی یې هغه لویه جرکه جوړه کړه چی دبیلو بیلو قبیلو مشرانو کله ون پکښی کړي
و اود شیر سرخ د جرکې په نامه یادیدي . په دغه جرکه کی دمشري هر مساله او پدي

خبري وشوي اود رقیبو خانانو خطرناکی سیالی پیل شوي . په پای کی ۲۵ کلن
احمد خان له دې کبله په دمشري وټاکل شو چی له یوې خاودده قبيله وړ وکی وه
اوله بلې حوا احمد خان دیو کشر حمیت درلود او مشرانو هیله درلوده چی هغه به
د قبیلې دمشرانو مشوري مراعات کړي .

د احمد خان په ټاکلو کی میر افغان نور محمد خان علیزي او په غیر مستقیم ډول عبدالغنی خان
الکوزي چی د احمد خان دمورد قبیلې څخه وډیره اغیزه درلودله . دانو (۱۱۶۰)

ه ق کال دشوال اود ۱۷۴۷ دا کتوبر میاشت وډچې احمدخان په مشري وټاکل شو او وروسته له دې، نود احمد شاه په نامه یاد سو .

احمدشاه (۱۰) واره پر هندوستان یرغلونه وکړل او په دننه کې د بنور پښو او پاهو نوزوسره لویې مقابلې وکړې . د ټولواکۍ پر ۱۴ کال په ۱۷۶۱ م کال کې احمد شاه یوه لویه امپراطوري قایمه کړه چې پراختیایې (۲۰۱۰۰،۰۰۰) مربع کيلومتر وټه رسېدلې چې دغه ساحه د ټولې فرانسی ، ایتالیا ، هسپانیا او بریتانیا تر ټولو ګانو هم لویه وه (۵)

احمدشاه دخپل سلطنت په دوران کې د لویو داخلی شخړو سره هم مخامخ و د سلطنت په دوهم کال نور محمدخان سیرافغان دا احمدشاه پر ضد د یوې کودتا ترتیب ونه یوې؛ خود هغه دسیسه رسوا شوه او احمد شاه هغه د هاتی (پیل) تر پښو لاندې واچاوه او په دې ډول یې هغه وواژه . د هندوستان د فتوحات څخه د احمدشاه سره ملګري قبیلوي خانان د بې شمیره غنایمو څخه دومره قوي سوي وه ، اکثر یې دده د فیصلو د سمنو څخه هم سر غړاوه .

د په ۱۷۶۶ کال کې چې دده لښکر د سیکانو څخه مات شوی و او احمدشاه غوښتل چې بیا پر هندوستان ورسې ، خو خانانو دا غوښتنه رد کړه او مخنی وې غوښتل چې د ایران خواته باید سوقیات وسې (۶) «

احمدشاه یوېا تدبیره اداره چې وهغه له فیودالی خصوصیاتو سره سمه یوه اداره تشکیل کړه .

هغه د کندهار چاردار اشراف البلاد په نامه خپل پایتخت کړ او هر سکه یې ولیکل :

حکم شدا ز قادر بیچون به احمد پادشاه

مکه زن برسیم وزرا زوج ما هی تا به ماه

اوهر مهربی ولیکل:

« الحکم لله یا فتاح احمد شاه درانی (۷) »

احمد شاه دکندهار زور بنار متروک کړ او نادر آباد چی افشار نادر جوړ کړی ؤ

هم له نظره و اچاوه اود دکندهار نوی بنا ری جوړ کړ.

« دا احمد شاه منظم او شیر منظم اردود (۱۲۰) زرو کس و غوڅه جوړ سوی و

چی ۹ زره یې سپاره اود بیرش زره یې پیاده وه او ددغه اردو کالنی مصرف ۱۹

ملیو نوته رسیدی اود سلطنت ټول عایدات (۳۱) ملیونه روپې ؤ. (۸)

احمد شاه د دیپلوماسی په ډگر کی هم ماهر وو اوله عثمانی خلیفه سره یې د لیک

را بطه در اوده لکه څنگه چی د هندوستان د فتح اود مغولی امپراطور سره د همکاری

په باب یې عثمانی دربار ته خبر ور کړ.

د محمد شاه مغولی خور محانته و غوښتله اود احمد شاه مغولی لوری خپل زوی

تیمورته واده کړه. د باهو سره یې دورور کلوی په روحیه مناسبات ساتل اود

میر نصیر خان خوری د دوستی د قیام په خاطر غوښتې وه.

۱ احمد شاه تر ۲ کاله پاچاهی وروسته د هزی دنا سوړ په ناروغی دکندهار

دتوبی په غره کی مړ شو. د ناروغی د آس څخه د لوید لوپه اثر ور پېښه شوې وه او

تېپ پي ټرېدوو اوښت غوږنا سور شو او احمد شاه بي وواژه .

احمد شاه په هغه قبر کې ښخ شو چې ده پي کښېده په خپل ژوند کې جوړه کړې وه او تر نن پوري دغه لويه ودانۍ د کيند هار د ښار په ښکلا کې لويه برخه لري. د تاريخ احمد شاهي د مؤلف محمود الحسين زوی محمد اسمعيل د احمد شاه دمړينې تاريخ داسې ښوولي دي

روز پنجشنبه بتاريخ دوم زاول ربيع

وقت ظهرو مال لوائيل اخير فصل بهار

کردر حلت در هزار یکصد و هشتاد و شش

مال تاريخ وفات از سال هجرت کن شمار (۹)

د ابدالی احمد شاه د شخصيت په باب د کارگری نړۍ لوی ښوونکی په خپله هغه مقاله کې چې د (افغانستان) ترنامه لاندې ليکلې او د ۱۸۵۷ کال په اګست کې خپره شوېده وايي چې ابدالی احمد شاه له خراميان څخه تر ډهلي پوري سيمه تر فرمان لاندې ساتله ،خود صلح دروش څخه بي برخې نه و دی يوشاعر اوتاريخ ليکو نکي هم و))

---

* افغانستان در مسیر تاريخ دغبار ليکنه - ۸۰ مخ

۴- لوی افغانستان (احمد شاهي لويوالی دولت)

د پنجاسمی او شپاړسمی پېړۍ په زمانه کې افغانستان د تیرېواوا ردېر یوسرکزو او په شپاړسمه پېړۍ کې د بابر يرغل د سیمې په وضع کې تا کونکې بدلونونه راوستل او د دې سره سم د ایران صفوي دولت هم د سیاليو د کړته راودا نکل .

د اولسمی پېړۍ په اوږدو کې دهند د مغولی اودایران د صفوي دولتونو تر منځ دغه رقابتونو حتی وینو توپونو کو جگړو ته ورسیدل چی زیاتره داجکېږي دکندهار برسروي چی په اتلسمه پېړۍ کې د سیمې د لوی سیاسی مرکز په حیث رابورته شو.

په دغه اردورو کې کندهار خوواره د دغو سیالی کوونکو څخه کله دیوه او کله دېل لاس ته ورغی،خو په دغه صحنه کې پخپله هغه قبیلې اود هغو مشران هم پې اغیزی نه وه چی په قومې رابطه یی پرکندهارنفوذ درلود . په اتلسمه پېړۍ کې دهند بابري دولت اودایران صفوي دولت د انحطاط د سختو بحرانونو سره مخامخ شول .

د دغی پېړۍ په لومړیو وختونو کې مغولی اورنگزېب تریوې او دېرې مودې پاچاهي وروسته له نړۍ څخه سترگی پټی کړې او خپل ترشایی په تضاد ونواو د ښه نیو بار داسی ټولنه هریښووله چی د سقوط عوامل یی په هر اړخیز ډول برابرسوي و. همدارنگه د ایران د صفوي کورنی پخوانی طعنه هم پاي ته رسیدلی وه او صفوی شاه حسین چی ماغزه یی په خرافاتی عقایدو ککړشوي اود عیش او نوش په کثافتانو کې نوک تر کوتیه غوړته شوي و د قدرت واگی په لاس کې اخیستی وي .

د دې په اړخ کې داروها د استعمارلوي قافلې له لار (انگلیس) په هند کې د هالیند یانو پرتکالیانو او فرانسویانو څخه میدان وړی و. او په بنګال کې یې دخپل

ټنگښت دپاره نوي مؤسسې جوړولې .

انگليسان د خلمېج فارمن خواته هم رااوږده شوي وه او تردوي پخواخو مذهبې
ډلود اروپايي نفوذ لوسړنی تخمونه شيندلی و ، او په اصفهان کې يې کليسا درلودله .
په افغانستان کې بيل بيل ولسونه د کوچنيو خانانو تر مشري لاندې سره وېشل
شوي و ، خود هيواد په جنوب لويديځه اولويديځه خوا کې پوښمير پښتنې قبيلې له
هغه اوږده لير دغڅخه چې په يولسمه ميلادي پېړۍ کې يې د سلېمان له لمنو څخه
شروع کړې و ، لځای پر لځای شوی وې .

د قبيلې په ټولنيزه پراختيا کې د بيلو بيلو خپلو نوڅڅو د تېرونيو واحدونه
تشکېل شوي وه او د قبيلوي اتحاد يې (کنفدرېسي) د تشکيل او جوړښت مرحلې ته
قبيلوي ټولنه ور داخلېدله او د دې سره سم پوښوډالۍ دولت په ابتدايي توگه طلوع
کوله . د هراړخيزو شرايطو برابرې د قبيلوي اتحاد په کې دا واک پيدا کړ چې د
قبيلوي مناسباتو په ساحه کې يو کام مخ په وړاندې واخلي .

د ايران د صفوي دولت برخه ، د هوتکي ميرويس جرگې او قيامو نه او په اخير
کې د کندهار د - بيگلر بيگي (کرکين) پر ضد بريالۍ کودتا ټوله له دغو قبيلو
د ټاکلې مرحلې د پراختيا نتيجه وه .

د لوسړني کاسونه که هغه هم په لوسړي سر کې په ډيره چټکۍ مخ په وړاندې واخيستل
شول او حتی د هوتکي کورنۍ ټولو اکا نوو کولای شواي چې د صفوي دولت اداره
هم په لاس کې واخلي او د سيمې هر يوه لويه برخه خپله جنډۍ ورهوي ، خو څرنگه چې
قبيلوي اتحاد (کنفدرېسي) د دولتي اقتدار د صلاحيت ساتلو واک نه لري ، ځکه په دغسې

مرحله کی داتحادی غری قبیلې په یوه بدوي ډیمو کراسی کی سره اوسی، نو ځکه د خانانوسپالی د نیم بنده دوات ریشې هغه وخت کمزوره کوي چی دوی د بریالیتوب د غرور په جام اوبه سی.

د همدغو عواملو له مخې هوتکی اقتدار چی طلوع کړی، وه خپله د پښتنی قبیلو او په خاص ډول د هپاچا هی کورنی سیالیو او یو دېل د هېشو غورځولود ازمینه برابره کړه چی د افشار نادر سپایانو ترو حشیانه مارش لاندې یې اقتدار غروب ته ورسېږي. په دوهمه مرحله کی چه د افشار نادر پر غل های ته رسېږي او قبیلې او د هغو مشران سخت ټکول شوي و یی نو د احمد شاه د فیودالی دولت په طلوع کی قبیلوي اتحاد د ښیر سرخ په جرگه کی والک احمد شاه ته سپاري، خو قبیلوي مناسبات ویوې داسی مرحلې ته ور داخل شوي دي چی هلته د خانانور قابت اوسپالی د سرکزی دولت تابع سی. احمد شاه په دې پوهیدی چی یو مخیزه د قبیلوی خانانو قدرت های ته نه شی رسولای، نو اداره یې پردوو برخوو ویشله. په یوه برخه کی یې پر هره قبیله د هغې د لوی خان، خانې په رسمیت وپیژندله او هغو هم تمهد وکړ چی د جگړې پروخت به هپاچا ته د خپلو قبیلو سپری ور کوی او هپاچا به هغوی ته تنخواور کوی په دوهمه برخه کی هغه بسایل چی د فیودالی دولت په لویه ساحه کی واقع کیدل هغه یې د دوات وظیفه وبلله او دار تباط دپاره یې د (۹) کسولویو خانانو یوه جرگه جوړه کړه په دغه جرگه کی هغه لوی خانان غړی سوه چی د افشار نادر په جگړو کی یې لښکری مشری پرغاړه درلوده.

ددې له پاره چې د مرکزي دولت د قدرت تمثيل وکړي، نودنو و محمد خان مير افغان
عايزی په وژ لويې قبيلوي مشرانو ته دا ورو پيووله که د ده له نظره او حکم څخه
سروغړول سي، نودنغسي مجازات هم د احمد شاه په صلاحيت کې سته .

احمد شاه په خپلو جنگي سوقياتو کې يوازي د غنايمو او ولجو په لاس را وړل
هدف نه و گرځولی، بلکه د لويو خانانو د مصروفيتونو له پاره يې دايوه وسيله بلله، ځکه
دا معلومه خبره ده چې دغه خانان به هر کله پر کورسوه، نوديو او بل پر ضد به يې
د توطيو بازار توداوه اوحتي داسي دسيسې هم کشف کېدې چې د مرکزي دولت
پر ضد قيام ته د چمتو کيدو معنی يې درلودله.

هندوستان ته سوقيات يوه عنعنوي دگټې لاره وه، ځکه د هندوستان ټولنه د يوازي
د هندو او مسلمان په نامه نه و ویشل شوی، بلکه هره قبیله د بلې قبيلې په مقابل
کې او هر کاست د بل کاست په وړاندې دوراني دپاره چمتو وه (۱۰)

احمد شاه که څه هم په مذهبي رنگ کې دغه سوقيات داسلامي جهاد تر نامه
پاڅې ندي مسلمانانو د غوښتونو د سختې يا د مغولي امپراطور د بلنې په اثر عنوانول، خو
په حقيقت کې لوي هدف يې د هندو خانانو مصروف ساتل و چې دوی د جگړو د غنايمو
او ولجو څخه ډير قوی شوی وه او احمد شاه هم سترگه مخني کوله .

احمد شاه د جاگيردارۍ دسيسې ته په رواج کې هم د پادوني برخه لري او داسي ستم
دنيودالی سیستم يو عمده اصل بلل کېږي .

احمد شاه خپلو نژدې عزيزانو او لويو خانانو ته لوی جاگيرونه ور بخښل او په
دې ډول يې هند د ځان څخه خوښ ساتل . مثلاً وزير شاوولی خان باميزی ته يې

په کبهار کی یولوی جا کړورو با خېنه همدا ډول شا پسند خان سا کزي اورا پخوړ
 هاشي شاه محمد خان د (لا ش) په سيمه کی جا کيرونه اخستی وه. اود کندهار — نورد راني
 سرداران هم له دغسه بخشش څخه هميشه برخور داره کيدل. (۱۱)

الفنستون وايي، چي: جا کيرونه يوازي سردارانو ته ورکول کيدل، بلکه مذهبي
 مشران اورو حانيون هم دلويو برخو ځاوندان کيدل چي په دې لړ کی کونړي ملا سيد
 حاجی دلوی نامه ځاوند ملاؤ چي پټه د یري مخکی يې په جا کيد ه پاچا څخه کتلی
 وې. (۱۲)

پاچا د ځواک نمدی له مخی هم جا کيرونه بخښل لکه چي (عينو) نومی پښی ته
 چي دیوه منصبدار ماند پنه وه يو کار پزور و بخښی چي تراوسه دهغو کاره زه نامه یاد پوي
 اود کندهار د پڅار خیت پښی ځواته واقع دي.

د احمد شاه په نيودالی دولت کی ملوک الطوائفی خصالت پوره محاي درلود. د قبيلو
 ځانانود خپل نفوذ اوچت ساتلو په لار کی هره وسيله په کار اچوله او کله کله به يې
 دربار هم تر تهديد لاندې نيوه، خو سرکزي دولت زیارا پستی چي دخپل نفوذ ساحه په
 قبيلو کی پراخه کړي.

(فرمیرنگه) په خپل اثر (د حرب تاریخ او حربی صنعت) کی وایي، چي
 احمد شاه په خپله اردو کی ملوک الطوائفی نفوذ څخه استفاده کوله اود طایفو ځانانود
 پاچا د شخصیت څخه دیوې عمومي آلي په حدت استفاده کوله چي دغه پر شاوخوا
 دخپلو هر له پېچلو مسالود حل په لار کی موافقی ته سره ورسیږي. (۱۳)
 احمد شاه چي د غلجی قبیلود مسالدار ی له بدې څخه هم شه په تشویش کی و نوهر

مجان بهی دسېږني قبیلو کېږي راو گرزولی او محان بهی (د دردان) ویاښه . د کندهار څیرک قبیلې
 بهی درانی وبللې او د ختیځې خوا قبیلې (یوسفزي، ترکلانی، کیګمانی، اتمانخیل، برمهاند،
 داشنفر محمدزی، غلیل، مومند، اهریدي، شنوازي، لورکزي، داودزي، ختک، اوبنګین)
 بهی د در دزانی په نامه یادي کېږي. (۱۴)

احمد شاه د شیرمرخ دلوي جرګې د فیصلی دیوې مهمې فقرې د فیصلی غنچه د سرغړولو
 په اثر د مشکل سره مخامخ و، دې په ژوند کې د دغه عمل له عکس العمل سره مخامخ
 نشو خو د احمد شاه تر مرګ وروسته چې د سد وزو اربار کزود کورنیو ترمنځ هرڅه ویني
 توی شوي، د واعدات بهی دغه د احمد شاه د سرغړولو حرکت و.

د شیرمرخ په جرګه کې د دا خبر منل شوې وه چې کله پاچاهي د سد زو په کورنۍ
 کې وی نو د وزارت عهد به د بارکزو په قبيله او په بارکزو کې د محمد زو په څانګه
 کې وي. (۱۵)

د اقره بانغوز بارکزی خان حاجی جمال د جرګې په فیصله کې پیشنهاد کېږي او
 جرګې قبوله کېږي وه، خو کله چې احمد شاه په اقتدار کې راغی نو د خپلې قبیلې یو سړی
 (شاوړی خان باغزی - ټولنزی) چې وروسته دده د زوی شهزاده سلیمان خسرو دوزیر
 په حیث وټاکي او د اشرف الوزرانوم په پېر کېښود.

د احمد شاه دغه کار په قبیلوی ساحه کې په پټه نظر نه لیدل کېدی او احمد شاه هم
 په دې پوهېدې چې که د حاجی جمال لاس پرسی، نو دده اقتدار به پای ته ورسوي، نو ځکه
 همیشه به یې حاجی جمال په خپلو سفرونو کې ملګری کاوه او د اېوړيې نه به ردېدلو چې
 کله دی په کندهار کې نه وي حاجی جمال به کندهار کې پریږدي.

د احمد شاه او حاجی جمال ترمرك وروسته د تيمور په دوره كې دغه اور تر هور ندو
 لاندې ؤ خو د احمد شاه د لسمې زمان په دور كې د حاجی جمال زوی
 سردار پاينده خان د دغه حق په ادا عا قيام كاوه چې شاه زمان
 په خبر شواو هغه يې اعدام كړ او له دغه محايه د سدوزو او بار كزو ترمنځ هغه
 د واسدار مجكړې روانې شوي، چې د يوې اوږدې مودې له پاره يې افغانستان په اور
 او وينو كې ولغړ او اېډونه يې دواكړه وغورځاوه چې د برتانوي استعمار د چاپول
 له پاره زمينه په هوسايي مساعده سوه.

احمد شاه دخپلې لويې ادارې لپاره يو خاصه ډيپلوماسي درلوده. ده د آمو غځه تر
 اېاسند پورې او د مشهد غځه تر اټك پورې او بيا د عربو تر بحيرې پورې سيمه د
 افغانستان حق بلله او د دغو سيمو شلو خواته ورغيمو سيمې يې چې فتح كولي، نو داسې
 خانانو ته به يې حواله كولي چې د افغاني دربار ماتحت به وه او دا اصلي سيمې د
 اقمارو حيثيت به يې درلود.

« احمد شاه د ۱۷۴۷ كال غځه تر ۱۷۵۰ پورې د درو كالو په دوران كې د
 هرات غځه تر پېښور پورې سيمې ونيولې. ده تر ايا سيند پورې سيمې د افغاني دولت
 حق باله (۱۶) »

په هند كې د احمد شاه موقبلت د شرقي الهند برتانوي كمپني هم له تشويش سره
 مخامخ كړې وه. سر پرېسايكس وايي، چې: ((د باني پت فتح د ايسټ انډيا كمپني
 او بریتا نیو چې په دغه وخت كې په بنگال كې پښې بنخي كړې وې ښه يې هيله لمانځنه
 پسې مستحکم كړل (۱۷))

دېالې پټ ترفتح وروسته د احمد شاه شهرت په ټوله آسمان کې خپور شو او احمد شاه
 پوهېده چې دغه شهرت په دغه عثماني خلافت رخه راوپاڅوي، نوڅکه يې په ۱۷۶۱ م
 کال کې د عثماني امپراطور یم مصطفی په نامه يو مفصل ليک وليږي او هغه ته
 يې داسې لیکلېده کړه چې د افغان بې داسلامي جهاد په توګه سرته رسولی ده .
 د ليک يې په دغه بېت پایي ته رسولی و (۱۸)

خلل پذير بود هر بنا که مي بيني   مگر بنای صحبت که خالی از خلل است

د احمد شاه د فيودالي دولت دواړه په پایتخت کې په دې ډول وه .

وزارت (د مدارت په منزله)

ديوان اعلى (ماليه وزارت)

ضبطيکي (اسنیه او کوټوالی) خزانه داری

لسټچي باشي کړی (د مجازاتو تطبيقونکی اداره)

داروغه گي (داخپار دفتر او هر کاره باشي ، ضبط احوالات او استخبارات)

میراخور باشي (د حیواني حمل او نقل اداره)

نوری دایري لیکه - باجګیر - میراب - خالصه جات - ښاري کلانتری وې .

په ولایاتو کې حاکم - پېشکار (مرستیال) - امیر لښکر - مستوفی - قاضی - قلعه دار

باجګیر - مسووران لښکر - میراخور - میراب او کلانتر . همدارنګه په دیوان انشا کې د

عوض بیکي - سهامندار باشي - پېشخانه چې باشي ناظر کارخانه طعام - او په اردو کې

دلشکر نویس (دفتر نظام) اردو باشي چارچي باشي میوز سات چې اوږورخانه موجوده وه .

د قضایي دفتر د پاره یې شرعي محکمې په مرکز او ولایاتو کې جوړې کړې . (۱۹)

میر غلام محمد غبار ، په خپل تاریخ (افغانستان در مسیر تاریخ) کې لیکلي چې احمد شاه د نوي

افغانستان په جوړښت کې د پېش قدم او مؤسس میرویس خان هوتک د خط مشي سره سم و. (۲۰)

۳-د احمد شاه علمي ۱۷۱۵ بى آثار

احمد شاه يوا زى دتورى خاوند تواواک نهؤ، بلکه دعلم اوپوهى خاوند هم ؤ او دخپل وخت په علومو او فنونو هم پوهيدى او هم يې ليکلى اثار پرې ايښي دي .
دادختيځ دربارونو يو خصوصيت ؤ چي په دربار کي بايد ټولواکان دپوهانو په ژبه هم وپوهيږي اود ښکلو او هنرونو څخه په شعر کي باهد برخه ولري .
دا کار په خاص ډول په مغولي دربار کي ډير پرمخ تللى ؤ . مغولي ټولواکانو شعر هغه ځاي ته رسولى ؤ چي ددوى په باب وايي چي په کورني ژوند کي به نروا و ښځو د شعر په ژبه خبرى کولى .

د مغولي جهانگيرانو ورجهاني اودشاجهاني او محتازيچل ترمنځ د شعر په ژبه ډير ښکلى اوازک منظم ؤ ډيالوگونه پاته دي . په موسي ډول دهندى مغولانو ټولواکانو شعرونه ويلى دي .

په علمي ساحه کي هم د ټولواکانو غرور دانه ده منلې چي ددوى په دربار کي دعلم خبرى کيږي اودوى په نه پوهيږي، نو ځکه د شهادگانو په روزنه کي ډيره پاملرنه کيدله چي د نظر او فهم سرى ځنى جوړسي .

په دې برخه کي مثالونه خورا ډير دي په خاص ډول د هېستو په دربارونو کي دا عنعنې ډيره پالل سوي ده اسير کروړ جهان پهلوان چي وياړنه يې د هېستو اوادبياتو په تاريخ کي د حماسي شعريوه لرغونى ټوټه ده، نو دا کار هم هغه ديوې لرغونې عنعنې په تعقيب کېږي ؤ .

موږ د هېستو ادبياتو په تاريخ کي د ټولواکانو د شعر او نظمونو ډيرى نمونې لرو

۱ و د هوتکو په دوره کی خودا کار وډیری لوری درجی ته رسیدلی و چی حتی جنرالانو به هم شعروایه.

د هوتکو په دربار کی علماؤ ډیر لوی ځای درلود او د نارنج په مانی کی د شاحسین هوتک تر مشری لاندی د پوهانو او شاعرانو جرگې جوړیدي چی د کار ډیره ستره نمونه یې د محمد هوتک بن داود خان (پته خزانه) ده.

په دې ډول احمد شاه هم دغه لرغونی عنعنه په خپل دربار کی په لوی حیثیت او لوړ صلاحیت ژوندي وساتله احمد شاه سره له دې چی د کوچنی والی څخه له لویو ماجراو سره مخامخ ؤ خو بیا هم څرنگه چی څیرک او بهیر سپی ؤ، نو دخپل وخت د فرهنگ له خزانی څخه یې هم لویه برخه په نصیب شوی وه. دده مورنی ژبه پښتو وه په دري او عربي هم پوهیدي او د تصوف څخه یې هم د فهم برخه درلوده. دی نظراً او عملاً د تصوف دلاری پومالک ؤ او دخپل وخت د لویو صوفیانو سره یې پیژندنه او دلیک رابطه درلوده. (شاولی الله دهلوی) او (میا فقیر الله شکار پوري) ددغه عصر دوه لوی صوفیان دي چی د احمد شاه سره پیژنی او احمد شاه هغو ته درسدانو په حیث قایل ؤ او پومال د (شاولی الله) په بلنه هندوستان ته هم ولاړی. ده په خپل دربار کی ددغه وخت د پوهانو مجلس هم درلود چی پخپله به یې کډون پکښی کاوه. په دغسی مجلسونو کی سره بهره پر مذهبې بحثونو ا د بی بحثونه هم کیدل.

د احمد شاه په کورنی ژوند کی که څه هم د ایران د کلنور پوسیوری پریوتی ؤ او دده زوی تیمور ددغه فرهنگ تراغیزې لاندی راغی اوله دې لاری زیان هم

ورسیدی، خو احمدشاه و دغه زیان ته متوجه ؤ او هغه مهال چی د هېستو معروف شاعر پیر محمد کاکړ کندهار ته راغی، نو احمد شاه هغه د شهزاده سلیمان د پېوونکی په حیث وټاکي او دغه پوه پښتون پېوونکی د شهزاده د پاره د هېستو زده کړی کتاب ولیکي چی (معرفت الافغانی) نویږي .

ملا پیر محمد کاکړ د احمد شاه د وخت یو پښتون شاعر ؤ، خوده سره له دې چی د شهزاده سلیمان پېوونکی او د هغه د شخصیت ستایونکی ؤ (د احمد شاه څخه یی چندانی زړه پښه نه ؤ او د تیمور شاه اخلاف او شخصیت یی غندی . د احمد شاه تر سرگ وروسته چی شهزاده سلیمان پاچا کېږي د هغه ستاینه داسی کوی :

شاه سلیمان د حکم لمر سو   کل عا لم هرې منور سو
پر عا لم فیض د جو د سو   د نعمت شکر مقصود سو
پښتانه ور با نندی بنا د سو   له همه غمه آزاد سو

تر سلیمان دمخه د کندهار څخه هم زړه شینی دی لکه چی وایی :
کندهار چی درست زندان ؤ   بیا زندان ور ته حیران ؤ
په دې وخت جنت نظیر سو   هم د مصره دلپسیر سو
د سلیمان تر چه کیدو او تیمور تر ټولواک کیدو وروسته ملا پیر محمد چی د احمد شاه یو معاصر پښتون عالم او شاعر دی د احمد شاه جانشین تیمور شاه داسی غندی :
چی شغله د تاج څپتن عزیز خاکسار سو

ژردوران د دنیا زرا وزیر گوره (۲۱)

د احمد شاه دوران چی ملا پیر محمد یو څه شکایت ځنی کوی، خو یو بل پښتون

شاعر لیکوال دېښتو شنهامي لیکوال او ناظم حافظ مرغزی هغه مهال چې خپله
 شنهامه احمد شاه ته وړاندې کوي ، د هغه د علمي شخصیت ستاينه داسې کوي :

شهنه مه کړه ما تياره
 د یر شیر ینه د یر ابداره
 چی تحفه ده د پا د شاه
 د خسرو گیتی پناه
 اما نه ده سزاواره
 چی نمودشی ددر بار
 که ظاهرش ز به کان
 یاد رونه پر عمان
 هغه بی قدر شی نمود
 د تا جر بی نه دی سود
 چی پا د شاه لری کمال
 نشته نحای د قیل و قال (۲۲)

احمد شاه په پښتو او دری ژبه شعریلی دی او وایی چې په عربی یې هم شعرونه
 ویلی دي . پوهاند استاد حبیبی دا احمد شاه د شعر د خصوصیت په باب لیکي :
 هغه یو مورا لست شاعر ؤ ، وینایی له تعقید او ابهامه تشده خپل لور افکار او
 د سوز په پخه ساده او خوږ و الفاظو غرگندوی گران تشبیهونه لري . له وینا څخه
 یې د پښتونوالی بوی راځي . محبوبه هم د پښتون په دود ستایی او د تصور او
 تخیل په دنیا کی هم د پښتونوالی تر حدود نه وزی (۲۳) پوهاند استاد رشاد
 دا احمد شاه مؤلفات چې تراوسه پوری موږ ته غرگند دي په دی د ول مه رفسی
 کوي .

۱ - پښتو دیوان :

تقریباً درې زره بیتونه لري لومړی وار په ۱۳۱۹ ش کال د پوهاند استاد حبیبی
 په مقدمه او تصحیح (لوی احمد شاه بابا) په نامه په کابل کی په کوچنی قطع چاپ

شويدی نظمونه يې په ۲۲۰ مخزنو کې له (۱ ۶ ۳) مخه څخه تر ۳ ۸ ۳ مخه پورې مخای سويدي .

داحمدشاه نظمونه دوهمه پلا په ۶۳ ۱ ۹ کال کې د(ديوان احمدشاه ابدالی) په نامه په پېښور کې د پښتو کادسي له خوا چاپ شوی دی . دغه چاپي نسخه ۲ ۳ ۶ مخه لري، سرتب او ملون يې قاضي هدايت الله او اهتمام يې خيال بخاري کړې دي . او په شلومخونو کې دوې د يېا چې هم لري .

۴- دري ديوان

الفنستون (د کابل پاچاهي په باب) نومی کتاب کې ليکلی دي چې «احمدشاه په دري ژبه کې هم څه شعرونه لري» په (کلمستان مسرت) کې چې ۱۳۶ کا له پخوا عبدالرحمان خان (شاګر) را ټول کړيدي او په مصطفائي مطبعه کې چاپ سويدي (داحمدشاه دراني) په ناسه يې يوه پارسي رباعي راوړې ده .

همدارنگه دپېښور په چاپ سوی نسخه کې داحمد شاه څلور د ري غزلي چاپ سويدي ځينې وايي چې احمد شاه دد ري يو ديوان گوتی هم درلود. دغه يادونه د لوی احمد شاه بابا دديوان په مقدمه او د کابل مجلې د دوهم کال په څلورمه کښه کې هم سوېده .

۴- عربي اشعار

داحمدشاه يو څه عربي اشعار هم پاته دي چې ترجمه او شرحه يې په پاړسي ژبه سره دهغې زمانې ناستو عالم خان علوم ملا محمد غوث کړې ده .

۳- علم کونج

په دغه رساله د لوی احمد شاه بابا په ژوند خان علوم ملا محمد غوث شرح کړې ده .

دا شرح چی شرح الشرح نویسی په ۳۰۰ مخونو کی ده اوپوه نسخه یې دکابل
په خطی کتب خانه کی خوندي ده .

۵-جامع الفوائد احمد شاهي

دا رساله په پاړسي ژبه دتصوف په باب کښل سويده يوه نيمگړی خطی نسخه يې
دتاجکستان ددوشنبې په ښار کی ما (پوهاند رشاد) ليدلی ده .

۶-دافغانستان تاريخ

حافظ نورمحمد کهکدای دکابل مجلې د۱۴۰۰م کال ددوهمې کښې په (۵۰) مخ
کی ليکلی دی چی احمد شاه دافغانستان تاريخ هم په پښتو ژبه ليکلی ؤ .

۷-الفنامه

الفنامه دمعنوی لحاظه يو خاص ډول نظم دی چی دنړی په څو ژبو کی يې
مثالونه مته .

احمد شاه هم دپخوانيو پښتو شاعرانو په پيروي دوي الفنامې کښلی دی
چی يوه يې په خفيف بحر کی ده چی دپېښور چاپ ديوان په ۱۹ مخونو کی خای سويده.
دوهمه الفنامه يې خانم لوم ملاخوټ شرحه کړيده او د (الف) مخخه تر (داله)
پوري داتوتورو شرحه ده (۲۴)

احمد شاه په خپل پښتو شعر کی دوطن سره دمينې په احساس په پښتو ادب کی
دملی احساس مضنون په نوی ډول لهای کړی دی .
دېر ډېر مثال يې دا هو بېتونه دی .

ستاد عشق له وینو ډك سوه ځمكروڼه   ستا په لاره كې باياي زلمی مروڼه

تا ته راسمه زړگي زما فارغ سی   بی له تاسی اندینمې د زړه ماروڼه

كه هر غوسې د دنیا ملكونه ډیرسی   زما به هیرنشی داستا ټكلی ډاځوڼه

د ډهلی تخت هیرومه چی رایا د کرم   زما د ټكلی ټپتو ځوا غرو سرونه

په هارسی شهر کی احمد شاه ډیری نازك خیالی لری احمد شاه د محمد شاه رنگیلا

مغولی پاچا دیوې پارسې رباعی په جواب کی یوه رباعی په پارسې ویلی ده چی دلته

دواری وړاندې کېږی .

دا احمد شاه رنگیلا رباعی

صلح دور است همه جنگ است اینجا

تنګ دل چون نشوی تیرو تنګ است اینجا

چون تبا هی زده ملك عدم در پیش است

زانكه در هر قدسی كام نهنگ است اینجا

دا احمد شاه رباعی

ما به حلیم فلک د روی جنگ است اینجا

دل ازین حادثه بسیاوبه تنګ است اینجا

ما تسبا هی زد کما نیم دوین بحر فنا

تخته کشتی ما پشت نهنگ است اینجا

۴-۱۵ احمد شاه دد یوان د قلمی نسخوپته

د احمدشاه د پښتو د یوان معلومی نسخې چې پوهاند استاد رشاد د هغوپته په کورتورا کوي په دې ډول دي .

۱. ومړې نسخه : د لندن په برتښ موزیم کی په ۹۵ م م . O.R . کڼه کی خوندي ده ، نقل کوونکی علی محمد چا ریاري دی .

دوهمه نسخه : د لندن د انډیا افس لایبریري کی په ۲۰ م کڼه خوندي ده ، سراوهای نه لري .

درېمه ، او غلورمه نسخه : په منځنی هندوستان کی د ټونک د پښتونواپانو د کتب خانې وي — اوس د پیسپور په اکاډمی کی خوندي دي .

پنځمه نسخه : د کابل د خاګود کور په کتابخانه کی خوندي ده .
شپږمه او اوومه نسخه : د کندهارۍ سلیمي (محمدحایم) په شخصي کتابخانه کی خوندي دی .

اتمه نسخه : د کندهار په موزیم کی خوندي وه .

نهه نسخه : د پوهاند استاد عبدالحی حبیبی په کتابخانه خوندي وه

لسمه نسخه : همدغه نسخه ده (۲۵) چې د مقدمه پر لیکل سوي ده .

۵- د محمد حامد درانی د قلمی نسخې عکسې چاپ :

د قلمی نسخې چې د احمد شاه بابا د پښتو اشعارو چا نې پکښې سوېدي اود پښتو
شپږ نود بین المللی مرکز د خوا د هغه عکسې نقل تهیه سواو بیا یې د چاپ اقدام وسو
پوهاند استاد رشاد د هغې د معرفۍ په باب د معلومات ورکوي چې دا نسخې د تاشکند
د ختیځ پیژند نې د انستیتوت په کتب خانه کې خوندي ده . لیکونکې یې محمد حامد
د درانی دی . دغه ابر معلومات د تاشکند د خطی کتابت کتلاک تر ۲- ۱۵۹۴ لمر کتاب
لاندې راغلی دي .

ددې قلمی نسخې زیات ارزښت دادي - چې لیکونکې یې په خپله د احمد شاه
معاصر دی اود انسخه یې په خپله د احمد شاه په ژوند کې لیکلې ده . د دیوان کار یې
په ۱۱۶۳ هـ کال کې سرته رسیدلی دی او احمد شاه د دیوان په پای کې داسې ویلي دي

مور په محو تا مس دلې

کتاب ختم په دوشنبې

هزار صد و شصت و سې

په وروستی ورځ د روژې

- ددغه قلمی نسخه چی اصل یې دتاشکند د ختمخ پیژندی دانستیوت په کتب خانه کی خوندي ده عکسی نقل یې دا اطلاعات او کلتور د وزارت د پښتو دهر مختیا او هیواد تبادا د ریت په وسیله تهیه سو او بیا د پښتو غیرونو بین المللی مرکز ته وسپارل سو. د پښتو غیرونو بین المللی مرکز له خوا دا قلمی نسخه پوهاند عبدالشکور رشاد ته ورکړه. سوه چی د چاپ لپاره یې د چاپ کارو کړی محکه پوهاند رشاد داحمدشاه دعلمی او ادبی شخصیت په باب دد پرو لویو او اوږدو مطالعاتو خاوند دی .

پوهاند رشاد په دې برخه کی ډیر زیارو یو ست غو دا قلمی نسخه و چاپ ته تیاره سوه .

ددې لپاره چی دایوا زنی قلمی نسخه چی پخپله داحمد شاه په ژوند کی لیکل سویده په هه ډول چاپ سی، نو د قلمی نسخې عکسی نقل د دولتی مطبعې له خوا دافسیت په ډول تر چاپ لاندی و نیول سو .

په دې ډول مونږ بریالی سوو چی دافغانستان د تاریخ دپو نامتو شخصیت احمدشاه چی ولس دلوو پیر زوینو له مخی هغه ته د بابا لقب ورکړی دی یو لوی ادبی اثر وړاندی کړو .

دادی اوس تاسی ددغه لوی سړی دچاپ سوی دیوان اصلی متن ته رابولو .

م- ابراهیم عطا یی

لو غرن بم داد می لوی و مارا	من دنا سر و بلنومی و مارا
داختا صحت دستار کیری و مارا	صبح شام دید علو و شفق
خون بدایم اور دینی سوی و مارا	کسری بجو دینی بلور و غی
دستا وزن حیران دی بی و مارا	کر و رخ دی معور و سز کیری
جغی نشنه صبری کالی و مارا	دینا ستبارا رخه عجب دی
دسر و شونله دوز و مال و مارا	کسری و سری و اخلا و لبر
کم عاشق وی دانی و بی و مارا	کدنی هر که خواجه و استالا
سر پر کیری پدایم نیم خیم و مارا	دا و نظر دی تیغ دسر و هلا
نوبه و مدد رباب دا و نیوی و مارا	داد دینی دیر باب خه دی پای

۱۳- د مهرنك د حرب تاريخ او حربى صنعت د كتاب د ۹۰۵ مخ په حواله د اريانا
مجلې ۲۷۶ كنه ۴۶ مخ

۱۴- د پښتنو تاريخ د قاضى عطا الله اثر لومړى جلد ۱۰۴ مخ د پېښور چاپ.

۱۵- هېستانه د تاريخ په رڼا كې د ظفر كاكا خېل اثر ۸۰۷ مخ د پېښور چاپ.

۱۶- Afghanistan By (Fraser Tytter). P. 47.

۱۷- An edranse history India. P. 536.

۱۸- اريانا مجله ۲۶۱ مخ

۱۹- افغانستان در مسير تاريخ د غبار اثر ۳۵۸ مخ.

۲۰- افغانستان در مسير تاريخ د غبار اثر ۳۵۸ مخ.

۲۱- معرفته الافغانى د حبيب الله رفيع سر يزه (۱۳) مخ د ۱۳۵۶ كال كې

دننگرهار د مجلې خپرونه.

۲۲- د احمد شاه بابا د اشعارو پښتو شرح د پوهاند استاد رشاد سر يزه ۱۷ مخ.

۲۳- د لوى احمد شاه بابا د يوان د پوهاند امتا د حبيبى مقدمه ۱۱ مخ

د پښتو ټولنې خپرونه.

۲۴- د احمد شاه بابا د اشعارو پښتو شرح د پوهاند استاد رشاد سر يزه ۱۷ مخ

خڅه تره ۲ مخ پورې لمخنى مطالب رالنديز سويدي.

۲۵- د احمد شاه بابا د اشعارو د پښتو شرح د پوهاند استاد رشاد سر يزه ۱۹ مخ.

دود بن مستی احمد

تیری کاندی شراب

نخماسینہ کباب	ولی زغ زگری رباب
بوہ چنک و ترانہ ده	سینہ سوی ده خراب
پناسوت باند زغ و کره	موج و هی د عشق درباب
ماچه عشق لیدی ندی	د عشق مینی کرم جلباب
عشق به نوم دی با پوهیز	نوم ی عشق دی اصطراب
که دستا باور په شفی	زده کره مینی لکتاب
که د مینی کتاب زده کر	ژوند به ورکری بے حنا
که تر خجل عمر نه تیر شه	دابه در که می شراب
می رنک می به درک	نل به مست ی بی لحواب
وقت درک چه دله را	روح به ورکری یعذاب
مرکز و ندون بسره شی	که خبر شی لدی باب

لام و ماوت به و رود او ^{طیب}
و سکه زو غما هر کوه دیو خور
با حسن دیره دیره بنایسته
محر با که خوله دیر کوی دانو
که هر خور ورنه کوم دیر زان
چه صبور لرور اشم خا جان
که زو زرد و زخی پر یکم ^{طیب}
توزلف بر سین نمائند خیر
چه دلبر و نه خدای حسن و کل ^{طیب}
از در ره احوالته و وایه و ما^{ته}
که تمام عالم به واره طیبی
مرنی لم بنوسه شبه دی
پر بخیل شناره خوش و م نازید

مهر و کوه حالمی مگو با حیب
نقمت آشنای نه وینی تر
زده می شک خله کلندی بی ^{نقیب}
ولی هر کوه بفرموی نصیب
را نه وای مکره غم ستایم غز
وای خوک و ملت خکی او ^{طیب}
چه دایره ده پامل کین غیب
بنایسته و شمع و شک ^{نقیب}
ترو بولی چغانه که غنایب
بیلنا نه هر نک الخان ^{نقیب}
دعشاق وی معشوق نوی ^{طیب}
مرنی که بک تنه او بی ^{طیب}
بی پرواوم دایا مولر قیب

درحمت لویه سحاب
 داحمد ز سره کره سیراب

دلچه تل دکل هوس کر عند لب
 ددختران زهر بو خکی غریب
 کینادی و کینادی پس باغم
 ددنیا کارون وارو بی تر نایب
 دبهار چمن ته خوربه هسی کور
 ددختران بتا و بد پروت و بی ترکیب
 چه وفای هم داسی فی مضمون
 عند لب ددنیا لویه رقیب
 اوسن خنچه بخت کله من
 ددعشاقو قسمت داد کله نصیب
 که هر خو بخواری خوار دبدان
 ددعاشق ته ده دیار مینه خجیب
 که عمر یو آن شی بد دنیا کنی
 منت باریم په مینده حبیب
 که در ست عمر لیا ره په ییلو
 بیا و مخ تی نظر نکه لادیب

بود سود پدا دنیا نشند احمد
 نه بچله خدای یاری غواره قریب
 دهر چاده خپله بخره له نصیب
 ستا په بخره یه ژر را کو عند

نه فل خوب دینغمی کری جهان در هست دغم دیراب

دی ب اصل خبر نه دی دی خودین لك حباب

دعاشق مینه له پاره تل پ او بنوی غرقاب

شاه احمد ستا بدیدن کنش
بر بار خواوشی سیلاب

نن خمادل کباب ب آشنا پسی خراب

مینی هسی لیونی کری سرب کاردی لریاب

د دیدن طاقت د نشنه چه حاضر و بینی ماب

عشق د عشق میومست کر بیالدیدن اضطراب

بیگانه لکور و کلیه پر صحر اکری ناتاب

یو کو کار د شوپ بخره مینی ویستی ل خواب

خوبه زه و نات وایم دیار مینه بی حساب

دا وصال ی اسان چری جدائی ده له عذاب

واویا احمد بیل کتھر باب

راشہ کی کوری خالی نکلے صوا

پداہ غوغا چا کری عند لب	کہ غنچ خلدہ اشنا کر عند لب
کہ درزہ رباب درواخلی ای	چہ داسوز درزہ رسوا کر عند لب
چہ داهسی باشنا پس ملول	تروخجہ درزہ هوا کر عند لب
گورہ حال دخیل زمرہ مواہد جا	چہ دیار مینہ رسوا کر عند لب
دیار داغ پذیرہ بیارہ نرغیز	کہ ہر خود زہ دو کر عند لب

حال درزہ پدا دور بیت لوہ احمد

چری نہ چہ خان رسوا کر عند لب

وہوتہ محبوبہ بشکار تہ	بیاد انکوری ولارت
خوپورہ مدعان کہ	راب نہ نیشی پ بیارت
چہ دہ خیال توسن دازین کہ	پد ماغ نکوری یارت
دسرونوبت کاربوه ک	بیاب راشی و بازارت

احمد شاه نل وینی وایے

داده مینی لدا فتاب

ستاخار و ستر کو مست کرم ^{شراب} خد که کرم مست و نر هسی بی

خیل نصیب می هسی و یل و ما ^ب خا و صق نشی نه دینی لک و د

دسامی قرار کر لوطنه ^{کید} خوبه سویه سینه ته کزی

د دز رو ل حال خه و ایم و مات ^ب وار و غوز نر دی و شتر باب

هفت بار به بخلوت کبر لما سو جرد ^{شوی} زره می سر نر دی لر قیب دل خرا

بل هسی و شچان و ته غره وی ^{حباب} اوس نه دا و بو بر سر خراب کزی

شاه احمده عجبوبه لازل مست بنانسته ده

ده ازل لبنا نستوسبالی شو کوی مهتاب

زغ پده و سرو کوه رباب ^ب دابه و یبمه شلی له خواب

که د وینه کمره ل خواب ^ب مرکه به و که بی حساب

داد زمر ونه ده فصا ب محتاج ندی لجواب

دوه دُتر پ پودلی	بی بهادی له قیمت
پیزوان په څه سیک	دادرنه له سکونت
چرخسار باندې زنگیري	ملک ی خپل دی پوزنه کښت
دا صورت ورباندې ک	بیلخارج ل صورت
ماسمان غبرده روغ	ژنای له زینت
دشمن خبرې دیري	مبتاده له جهت
تل د زړو نوڅاکی ک	خوش خوږ ده لجنه
زړه به جاوړوست لکه	واره کړه له ارادت
که د علم پوه نه وای	ملک د ستانه و وفدت
چه لامل اراده لک	حسن ستادې بې وعت
نه زړه زړې نه خوانېزي	له ازله خوش فامت
گور کله شولا کله	تل ابدې بې مدت
لک پښ هسې ښکارده	کړوي واره ل حکمت

داد زاده بد بخور پیداشو	کدی غره ده وصال هم غریب
چتر سه و خان و مان و بار نه تیر	نیجه دکه مونده له حبیب
چکد نران ده همیشه آه و فیلاد	دیار غم کړول هسین تر نیب
چ طاقت د صبر و وستا چنان	خدی غشته د کلون له تر کب
خ د زین زره د تور سگور شه پکوه گل	بزار از را خلاص نشو له رقب

ای احمد که بخیل زمره کی رخور شو

د بخیل رخ د وادی غواره له طیب	د بخیل رخ د وادی غواره له طیب
نه چه بخیل خان مس غره یی	دم نر دمه کوره چه بستم شی له دیر
نه چه به نشر باد دنیا کی هس غره	کوره هم په باد ده د دنیا خانه
هغه کوچره به ناسایه لهره با	خنیکله اوس د کشتی وینی
هر خوک غره یی بخیل نور شمس	درومی لدنیا به عاقبت سینه
خپله جدائی می زمره و لدره با	د اباران چه وینی تل و د بزی لجا
نه که شتی خبر ده جدائی لعدا	نور به هرگز نکر یی اشنائی لهر با

عاشقان چه سرفانی که فانی خود و کائنات

سرفانی که احمد شاه یاریوه و بنی مخزات

نن چه یار کوری و ما بیاد بخت مخ دی و مات

بیاد بخت به هوسیزم چه دلبر و نیم مخزات

خما بخت ندی نور شعله که چه منظوریم دلربا

هغه داغ چه می دز و اوس بی و رک و کالات

نن کلزار خما پلاس دی خبر و ر و باده شیدان

چه مروند خما پلاس دی خای بوسر نکرم چورات

ورقیب ته وایه رانشه مخ دتور کونه دمات

دیار وصل می روزی سنا و مخ شی و بلاد

احمد شاه داد بخت دی
چه نن یار کوری و مات

حیدرانی ده و قنالوستر کو نور چه خد نک پرم و سر و غ و پور

خوربه حسن راسته که   ددبوزرونونو نارت
 دنباست تعریف بی نشه   حق حیران یروخمارت
 چه محبوب پسترو کوونی   وزکارچی دخیل کارت
 که دزروب مدعاشی   همیش کوری ورخسارت
 عشقچه دارنکه خیزند   چه محتاج دی و مقدار
 دبلبل بدودیه عمر   چه ثناکری وکلذارت
 دسرستری پرکل باسی   تحملن که وخارت
 زروبه خه رنگ دریزی   دادزلفو وسپه مارت
 درست عالم ی مسخودی   ولی بیایخی و نارت
 په بوه رنگ جهان جری   که ی کوری وپرکارت

چی ضعیف تن ی احمد
 حیران ستاو درانه بارت
 خه عجب خوش رنگ نت   چه دازانکی له قامت

نه خپل لور هم پخپله راښکاره کړه
تسلې ده زړه گانښي له زيارت

اي احمد ده زړه حال وايه ويارت
خوډي توان شي ميه وايه وبل جا

دا حماده صورت خت په خلوړ غنصره پست

له خلوړ غنصره واخلي معرفت به کړي بيه وښت

کله جهان به درنه نور شي که کچي واخلي لجت

د يقين وانه خوښي که چه کان لک سکروټ

د غفلت خوږونه مکره زړه خبر ده زړه له نټ

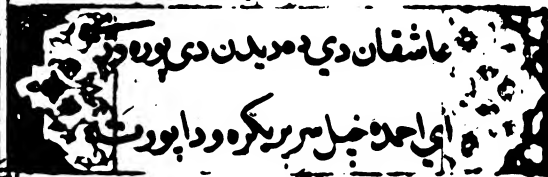
که سينه لزنک صاف ده ناسوت توره حرکت

که سينه د شي صيقل يقين عين وښي بيه وښت

وباځن سترگي پينا کره په يقين به وکړي گټ

خو خبري کړي احمد
خاي ته وړه د اتمانخت

خونِ تاب سہلا گشتی و ہیش لوت	رنگہ ہستی پر ہیبت دستانہ ستر کو
ہفتہ خوک دچہ سہل نبی و داری	چکاڈ تور و ستر کو لو پر لور
دچانلب دچہ یہ حال وہ ریا	سناد مینی اور دپت پر رولیز
اوس پر زہ زخمی ستر کو کھی کو	چا سناد مینی کر ہوا پر زہ کیں
زہ پر پمٹا د کبا گزری بلالوت	حال تور و ستر کو داد کی ہو
یہ کلاہ کیں زہ سور گہل لور	دغہ حال تور و ستر کو دی کو

زہ بہ حال خیل زہ و داپورہ	خما بارہ کہ زہ و کوری ما
بی انا عاشق اسرہ نکو جا	نہ زہ زہ زہ زہ قبلہ زہ کو
شہ ہا کلاہ عالم کوری ما	کہ نظر دخیل اشتاہہ اشنانو
کہ نظر د رحمتہ و کرما	بنظر بہ دہر چاہہ ضم کہ تیر
عاشق کوری دغہ دوسرہ	سر و مال کہ خیل بارہ عاشق

دنا سوت په تند کریم | بی خبره و صحت لوی ^{سند}

د احمد حیلہ رسولت

چه دده لوی لمند

خسته زرون لوده دی محمد | نظر و کره چه بوده دی محمد

په نظر د تاجه خوار سوه زر کین | نظر و کره زرونه زده د محمد

که د انفس و شیطان د یو کون | سنا اغلی را سوه دی محمد

زله نفس و شیطان نویریزم | سنا نمون می کوه دی محمد

د بنمان د کینو تلی بد و زح | ترقیامت شرمند دی محمد

دایاران دنا کلونه د بهار د | هم پخپل علم پوره دی محمد

د احمد لاس بغه سخت و رخ و لسه

اوشی وینی می سوه دی محمد

ماچه کوت مخ دشمنی را وریل | لك نور چه پرا وده راشنی دایند

نرد مخ که یوغل کر بیرون لاره | په لیده به دست جهان برید

دشهار موز ميرمند	آخما دل دردمند
خدا ص به نشي له كند	كه هر خورغ زيرك و
خال دانه ده لاري بند	داچه حب كړي دخالونو
دا په لس ژبي سوسند	غلادي هېچ لحسن نشي
خوله غنچه دياسمند	عندليب به ژر ان كره
بلبل خكه دي په تند	چه لاله جور پيال كړي
چه كلاب ديارمانند	چمن خكه ارايك
عاشقان باسي له ژوند	نر كس چشم پر پروي
موي كمر قد بلند	لد حسن ي خه وايم
ده دخولي پور كړند	كه پلو لمخ وايخه
ديروزي باران لكند	تر پلوچه مخ ښكاره كه
دچاچا سينه سپند	دښاست هوسناك دېر
له چلوره كه چابا مند	په تداش ي هم هر خوك د

که نه وای ستاد سرو لب ^{تند}
که نه وایم خود ناته به بکار ^{بچه}
بسر و بد به نه بچله اوس ^{بچه}
عاشق کوره بناسو بناسه ^{بچه}
که قصد بچله وای خود بنو ^{بچه}
به ژرا که عاشق و بنیو تکر ^{بچه}

نه و کوره پادشاه چاد سنا ^{بچه}
عشق بچله به یار کر زنده ^{بچه}
چه خوک خالص دستار ^{بچه}
لک زیب ده چورادی لرو ^{بچه}
خلفه و دیدن ته ازرو ^{بچه}
چه ژرایه ده ژرا ده عشق ^{بچه}

دا احمد که خه وای بیاخو پر د

چه دعوی دی بدیر زبی سو

هی توبه دیلنا نه بد کر کند
بسه یاران چله نارینا رجدا
چه داهسی بی ارمان غشی
بی ژرای بل راحت دزر کی نو
دبان غمی ادب کر یوان پاره

چه هیش که پر مینوز رو نو
دجران بشی د تل خدای لری
د آشناخونه خالی دهری کور
نوند که یوان اهو کازی لکه
نیوز د اوشی که دستر کوواله

مخند	زین ترخه دی دلبره ستاله
هر روزه مستی دستا پر میو	ماه حسن ستاله حسن نیار
چروچ لری و چربستی ناند	لک برلند بید زور زیدی
ستایم چو وونی زلفی زرا	چیه بت هوس دستا زو کس
اوس او نیویه و پر مخ بهاند	ای احمد که دیار مینه خوزده
دجغلا خوراک تبری کاند تر سباند	

چیه قسمت ترا بین که دوراند	زوی هس بچیل شان که خله کا
بیاولا زره په قهقهه و یارته خاند	ده باور زره یه ناکاه خن بود
ولی بیالری مخ بت زربولاند	دعاشق دزری و دی راو
و زنی زرون پمشال دبستی تاند	که همچو نه هت پر وای چاشنی
چه اورون بلوی پر زرون باند	لک مخ یارته بشکاره که نیایه
بکانه یه بیاد زره پانزی لوزاند	که بشکاره که مخ و یارته یار یه کو

واحد و نه زره ولی نکوری

چیه زره یه بیاد درد میچن و رغاند

که مژک پراشنا باند فنا گیر دافنا برماند ابقالذید

اشنائی او غم سره دی لازل
شاه احمد دیار غم پر مالذید

چه دشان بدله زارد در پوهیزم په ازارد

بیاد حسن راسته کر دینکاری بدودینکا د

دوی د زلفی پر مخ دام کړی له عاشق بیا کنارد

دادی واره ستا پندو چه تل کچه لک مارد

دوی د سترکی فصائی که د سرو نوپه بازارد

دواړه وروڅی د لند کړی بیا د سرو نوپه ناتارد

داوهر چات معلوم خوی مجنون پوره هبیا

ستاد عقل کامی نشته که د عقل په مدارد

احمد راښه توکل کړه

که پا اختیار پر لور دیارد

دِره بِه خَرَنك غوشتی وینی ^{نک}
 دِراق وینی بِسِتر کوتری ^{ند}
 دِراق هُنبه و عاشقو ته وارور ^{نکری}
 دِره وینی ی نرسن کوخی کنده ^{ند}
 دِشخ خوانته ی امبد نوی چه کور ^{سند}
 خیل صورت پرده باند غم

که غم زور در باند و کرا احمد شاه

لاِخلاص ته وحدای ته و کرمند

خون بمینایم ترخه ده بالذ ^{بد}
 عاشقی کده په خزه دندانو ^{بد}
 که پیاله دزهر ووی هم ^{شکرو}
 که ترخه پیاله سبه نوای دشر ^{بو}
 چه دکلو بوی لوی رنگی د ^{میو}
 نه هم غو زیبه ترانده کره ای ^{مطب}
 دغفس د پَنک پخیر پر کپز ^{لذ}
 که دینی باور مرشوم باری ^{لذ}
 ماخومینه ده خکلبه ستالذ ^{بد}
 پرندی ورک ماده بیالذ ^{بد}
 زه دزهر و اخلم دالذ ^{بد}
 چابه خکره دستا مینالذ ^{بد}
 ساقی را کره هستی و ما ^{لذ}
 سبه بهالکی دنا صالذ ^{بد}
 عشق که اور د نرکلزار پرما ^{لذ}
 چه پرما و نند و مرکبی لا ^{لذ}

عاشق بنددی پر خست	باغوان خبله باغوانیکه
چه ی زلفی که تار ^{تار}	هغه باد پر یار رامشه
چه بلبل شی پر خوار	دخزان باد دی بسته شی
چه بی یاره وی بیمار	جدائی سخت بلاده
ژوند بی یاره شه پکار	دبلبل خو کل به کار
پتنک ولی ناقرار	دغه شمع چه خندا که
چه کرم خان باندنثار	وای داخما دیدن دی
صبح نیم خوار و زار	نن دیار پر بیت چه شمر
هم می وصل هم دیدار	دیار مرک دی خماجره
پدی عمر ناپ کار	که بوراده ژوند خوشه
دهر کل دی یار غار	پریوه سکونت نکه
دویدنی بعشق کین ^{کین} عا	دا عاشق مشه دویدن
چه کل دی پخیر دیار	بور وای کل مین به

عجب خوسه پر خمار دِ تل دزرو نو به بازار دِ
ته وچاوتد هم کوری که تل هس کج رفتار دِ
ته پخلاه رضا درو می له عاشق به کنار دِ
هیخ ته نه کوی بستنه همیشه زلفی تار تار دِ

دغه لار دی یونه ده کوره کجه لک ماز دِ
یاره هیخ در نه بو هیزه چه دا ولی پ ازار دِ
به عاشق بد مهر وه کوی که همیشه ته به ناز دِ

د احمد زرگی دی بوور
بیاد وریوپ کنار دِ

شه کرم ده کرد کار بیای نوی کرهار
کل جهان به اراسته پری بلبل به که چیغار
بر بر رانشه مینه ته و کوره لاله زار
چمن خیل آرائیکه پری بلبل و هیخمار

به نظر زره صورت بآ زه پدا نظر منظور
دنارف پر زره جلوه کوم دغا فل زره مهجور

احمد شاه کان پر یزده
واخله ته ده اخلاص توه

که پر یار کره مین میر نشی زره مین بر سیر
که پر یار زره برابر شم خراب زره نشی دلیر
مخاخ رات ولاره نشوه وزی دیده سیر
دیار مینه ده کلو داغبار مینه کندیر
زره دغی نادان وری پر کردن زلفی چا پیر
داچسن بنیاسته ده هم تردرست جهان راتیر
پرورده دد کل خان دی سپین خویه لک میر

احمد شاه ته نور بس کره
مسبحا نفس شم شیر

مد عاده رچا باردي کل بنه دي دلدلر

دهر چاوطن ياديزي شکه زانري که کوکار

چه بزري ياروي خم نه چه لاف که په بازار

ديردی وويل احمد له ويلوشه قرار

مرك وارور کي احمد ته

چه رقيب کاندی پدار

مخاخ را غله حضور زره خوشی که لده نور

زره به چالیدلی نوو که فانی وای لصدور

ذاکران به ذکر نکه چه خبرشی لمذکور

بویی مثل ذکر وائی بیالتایب مستور

دیقین جلب دهر واخله ته زره مات کوه لغور

خو غرور لری پسر کین خلاص به نشی لضرور

کوره داویلی یاردي خوکان کري لمادور

کل به حسن خنی پور که   که خبر شی له سینکار
 باور و سوخی پیزوان   هیش دک شی لانکار
 ته دیار پرشوند پروت   خبر نه ی له کوکار
 ره یه و سوتر قیامت   غابری دُر غند ابدار
 دل رایه ناز پروره   خوش نغمه دموسیقار
 به نظر کن نیز نظر   نظر نکوی غفار

بل پناه د احمد نشنه
 ملیه شی پروردکار

رایشه ته نن و کور   دغه مست شاه سر
 که آشنای له یقین   مشرمیزه له پیغوره
 برابره نسانه شی   د دیکه مست باز ولور
 شهاخنه د مینو   تل د زرو نو شور اشور
 چه د مینی غشی وور   سکه د زره شوه وین تور

که گوشش نه وای مینه غوشت به چاد عشق لاور
 چه د عشق لبکری را خراب زره باسی لکور
 بی سوختن آرام نک بیکانه لپلا رومور
 دم بدم یار یادینری سینہ سویلک سکور
 همیشه وج شنند آنگز بیاله غمه کونه تور
 دردی سخت داشتند جدائی ده لا ور
 هجران وصل کنزه بودی زره خار و صله دغم شور

بود یار غم شی احمد
 در قیاب گفت لا نور
 ن خا شهدا لبر د عجب شبر و شکر
 دل ارای عطرسای مه جین موکمر
 هو چشم کل اندام دل آرام مه پیکر
 سیه چشم دلربا به شکر لب قد عرر

دُر كفتار خوش رفتار   سنبل مویه زرین سر
 نازنین دل آزاره   جوره سرو صنوبر
 كلكنداره مشکبارة   پری رویه ده گل سر
 سیمین تر كل بدن   جهان كیوه سراسر
 بطرب سیم غبغب   خوش اهنك نیز نظر

دد لبرله صفتون
 احمد چری دی خبر

دواره جارشه تردلبر   هم می سرهم می کشور
 زره دغی نادانی وری   چه خلیز یلک نمر
 لك لبسته وه و شیر ی   تور زلفی مشک غنبر
 سیاهی که د نور و زلفو   پرد اسپین میدان مر
 عاشقان یه پاور سو   سور پیز واز لك اخگر
 زده ته کله پند وایه شی   مخیه نمر ستر کی کوهر

طراري او مگاري که لاسي توري هي سر

که دبار بعشق سر کيزدي
احمد هاله ک اختر

راغله شاه پنجه سور پيرون زلفي ^{تا} سپي لب او نور سترکي مانعه دار
سرکيم زکوي متاود ^{لاند} بر چوکان ^{لاند} سرکه کوي د بخل چوکان لري د
تسل د عاشق د زړه لبکري ^{چو} غما ^{چو} سناک چاپير تر خسار زلفي ^{چو} نور
مهر که کشبکير که سنا د لبو غاويه ^{چو} نا پسین مخ زلفي لبکري کړيا
حسن که ^{چو} لورند ^{چو} ورو ^{چو} ا زلف ^{چو} دارنده اور رسول هميشه د پيرون ^{چو} چار
نا د تورو سترکي پنجه د اهن ^{چو} بريد ^{چو} راغلي بار خوم د زړه ويني لار ^{چو} لار
زړه د تندر وید و سنا پمکل ^{چو} سنا د هبار سترکي نشوه لا ^{چو} قرار
همه د زړه هيزم پکرم ^{چو} کي ^{چو} سوار ^{چو} نه چه دواړه سترکي هميشه ^{چو} لار ^{چو} خار

سنا حسن ادب خماو زړه د اهن را کړ
زه احمد بخله خاموش پيرونه وم کوکار

چہ تانانوجنک کر	دعاشق زوہ بہ ملنک کر
تور بانوچہ دخنک	بیابونوبی رنگ کری
دافتاب بدی سجود کہ	کہ بشکارہ چہر کلرنک کر
خبروای لہ فلک	چہ وریزدی مہرجنک کر
دافلک بہ سرکوزی	چہ ہمای دہ چیل کرنک کر
خوک بہ ختاوان دہ سرکر	چہ دقوب دغہ پلنک کر
ہس خوار بہ رقیب سپی کر	کہ بوخل دعاشق ننک کر
سیم وزردی ہفہ خاور	چہ دہ نظر پرینک یہ رنگ کر

لک نظر باحمد سلمہ بویہ

چی خلاص دس لہ چخک کر

چہ دی بیازلفی تارنا کر	مین زرون بہ بیمار کر
دادی بند چہ لیدہ	ناپڑوی زلفی شہ مار کر
وارہ زہرونہ بہ تلہ خیل کر	پہ رستیا کہ خان سینکار کر

پر بلبل به نه گویا کمر / که شکوه د مخ گلزار کمر
 به گمندی ستالشان / که خسته ز رون بیلر کمر
 چند ایهار کل کمر / که پیارتازه بهار کمر
 غم اندوه بد لرزه و اخلی / که بوخله مخ نکار کمر
 که دی میند بهاشور که / د غماز کور به نانا کمر
 که بلو لمخه و اخلی / پناست به مرقار کمر

احمد شپه و ورخ زاری که

که مین بر ماد لدار کمر / خور ^{پوز} انستی تانه جو و عشق ^{پوز}
 که د کبر خولی ته لیره کوز ^{اسانی} / داد عشق خبری چری دی
 یقین باسه کمان لیدی ز ^{همور} / نه خمابندون واروه که پوز
 بیاد عشق باوری ^{دودو} / داکمان لکه واینه پر بل کینیز
 د غفلت په تیاره خو کوزی ^{عجوز} / چه دی بودی و وصال هینسه ^{سلی}

دایقین باورخانه سوهله دهمت شکارون رانسه لور

رضا خېله زړه د بارنسی احمد

کنزه چاپلاس نیولی دو تر نور

بیاته ولی نه شرمیزی اشنای کوری نه پوهیز

دیقین په لار درومی په کمان ولی درنیز

د دغه دریاب ماهی په یقین به ورسیز

د دریاب اصل به موی په یقین که پوهیز

د کمان صورت که واخلي ته دریاب په موج بهیز

کته د اخلاص نیک تر ابده به نولیز

شک فانی یقین باکره په باقی ب هوسیز

دغه خیل یار به وه بی د کمان پلورک خیز

غمزن دی که کتلانگر په تلاش به ته بنادیز

د د نفس خو یو نه بد شود رب ته که ور حمیز

ز به خلاص کړي احمد شاه

که دروچ پخوله ويز

ن غمايخه يارش

دهوسي بدود چهر اعلم

چه داهس نازنين

که دباغ کلونه ديروي

پيو ژبه يارستاني

چه لياره کل سيالي کر

رخساره ي کل ووت

چه داهسي دلبر ويني

دنياست بازاري جو

احمد شاه به ز خلاص شي

سنايز لوفو کفنارش

کوره بیایسن کلزار کنش   لاله رنگ به سپین رخسار کنش
 لوز کین ید تل پ غاره   بلبل مست که به چغاره کنش
 هوس بزم ورته کورم   خزان سوی به ناتار کنش
 دوصال نوبت می دای   نن د کلوپه بهار کنش
 یار می کلا و کلبه دن   دیر زینت پرفتار کنش
 غمزه که بر ملا و بشیر   تل د ترکوپه بازار کنش
 مخ می مد غوند خلیبری   زیات پسبه زلفوتانا کنش
 رنگارنگ کلونه دیرد   دبلبل عشق بکلار کنش
 تاجه حسن دکل واخست   زره شخه وی بقرار کنش
 شخه علاج شخی طلق و   چه شهر اشی به بشکار کنش
 لندی و روغنی بانوشی   عاشق ولی به کنار کنش

ناری مکره احمد شاه
 دروغ خوی نشسته پیمار کنش

بناشته کل سنالباغ   پسر ستاشه پردماغ
 کل خندان غنچه هوس   منکر خه زده لسراغ
 تدهای دلوی کرنک ی   سبیل کوه دشنا لراغ
 خدای های دلوی کرنک   تهی چه سیالی کوی لراغ
 خدای طوطی مبره سبرکر   بخره ستامرداره کاغ

بل ته پند وای احمده

نفس دیگر سره اوراغ   ^{دریغ} شبرین عمر چه تیریزی دریغ
^{دریغ} لک اوبه هسی لپی ز دریغ   ولی زره شخبر نوی لوفتن
^{دریغ} چه داهس ز تیریزی دریغ   ولی هس شوی بیغم خمداله
^{دریغ} عمر دهنک چلیزی دریغ دریغ   که هر خوبدیر ناز جور کوی مانر
^{دریغ} پلومان خن باتیزی دریغ دریغ   دریغ دریغ اخو دریغ خمدال
^{دریغ} چه مین خبله سیلیزی دریغ دریغ   دیاران لک کلوند بهار د
^{دریغ} دخران پتاور تیریزی دریغ دریغ

احمد شاه به خه غمکه وقت دهری دی

د وصال نوبت ز غیزی دروغ دروغ

اور دیلتا نه پوره خیرله دما	اوس لک کوپیل ناری و هم دزوله
زه خیل شیرین اشنا لیر خدای	اوشی دوقم هیش شی دزوله یا
بارک پروند قلعه سیل بیابانه	بدیلتون دمک دی یار لیر که
خونک د وصال به باغ زار خای	ولایه بیلان خون دک شد دمک
چایلتا خدک خور ز خیل	خه شوه بصورت که روغ پوره کنه لیا
پچا که چهاروخ و تهره را پر نورم	ورک شی لجه نای دمک توره کاد

ای احمد کوره تل پس ز راده
بد رقیب که مری ده ناره دمک چا
دیره خو کویت لاف سینه کوره لرنک صاف
ته بی مینیت پیدا کری ولی شی خنی خلوت
دالف بد و دسم بوی ته کی بریده له کاف

بیایدم دتوروز لفو شیرین سرمکره معاف

شاهانه درومی احمد

دبزرگانو لطاف

خلق

کاشکی موای بدیناغم دفر^ق چه دوب نوای زره بدایم

یار بهر و پوفانلی مشه^ق که تنلی دی عاشق غم دفر

عاشق زریکی بهر ولی زخمی^ق تیری توری خوری بهرم د

اندیشنی لکه مار و تر خاویز^ق چه سینلای شی بزره سم د

قافلی قنار قنار لدا دنیاخی جهان خونه و رانه کویم دفر

پداناوسره به غرونه هر اوبه^{شوه} که برانشی اشکون دفر

سرو قد سر نون شوه شاه احمد

مشه ستاقامت و یار خمدفر^ق

نن عجب چست و چالاک چه مین باسی لژواک

که زه هر خور و رته کورم کاته زره باسی لواک

بی حجاب ده و یارت داغبار پنج رداک

چه خبر دزوله حال بدیدن ولی بلادک

هم خارج هم درونه یو محیط در یاب سماک

تختر آفتاب الیه ته نظیر دغه گلاوک

نه خارج نه درونه نیست عالم نوم ی قلاک

چهل دو و کو نو و راده عجب جوړه کبریاک

خرکند نمرد معرفت شه منور ویل لولاک

که دینی یاران دیر دی باری خن خان تلاک

مخه راتله زده شوه واحده

دی مصدر شه لافلاک

نرے بیازره خه بلادک ولارلاسے ادراک

په بهن لوری پوهیزم مکر خضر مددراک

مالبدلی یارک ترا چه د صبر او به راک

بسه نامدی ترقیامت چه دیار مینه رشتیاک

مینه کر شاه احمد

لک مینه زلیخاک

زره چه جور لک کولهک نوری بیا ولی تالاک

رنکار نک کلونه دیرد ولی داغ پکشن لالاک

چدی داغ پر زری کینیشو بلبل خاکه برنالاک

نوری سودور رخ نوبی پزرا خیل زره مالاک

یوخو ورخی بنادی و بار غمی یکسالاک

هینغی مکنزه احمد

که دزهرود در پیالاک

چه نامه دیار وروا خلد خلی خانده دی بی وال

وانی داچه لیلی چری زه مجنون بم غم خوراک

دلارای عطرسای نهی وینم دل بلوگ

معشوق می آهو چشم	کجری ی لافلاک
شکر لب سیم غبغب	خماخونه به نالاک
یار شیرینک شیرینه	فرهاد خک خان هلاک
چه دلبری ساقی ستر پیاله	زوه بلبیل در خسار بکل ناله
چه دلبری غمزه طور اشاره	کویانورد نمر لجنه کشاله
چه دکل ده مخ چمن ملا حظت	بافسوس سره زره کل لالاک
تصویری دشمن دشمنو	بکاته ستر کی خاوری غمزه
فلک کله به دنتی لاریدک	که دتند کاته مزری بر حواله
د دنیا دغم بیری خجله واوره	چه بنادی کوزه غم صد ساله
داجهان کوره عجب کلو باغ	حیف دجه در آتینغ بی ماله
پدنیاکس یوارمان داحمد داد	
که می خدای بخجله یار هم پیاله	
چه خان جور خماصنمک	نمر بخجله دخان ذمک

که هر خوبخ تابانیم   دشهاغ می نور کرمک

دجال مخ می نوه   ستا جمال می سترکی نمک

ستالغ اوس شرمیزی   دسجود لوز تورتمک

حسن ضعه که عطاده   خه نقش ندی چه قلمک

بود نور سواد انسی   خال و خط یدیری رقمک

ددی حسن عاشق بویه   به تعظیم به سر قدمک

احمد تل دیار رضاک

یار که نک خوک به کرمک

کرشمه دی شان پشانک   دنکار نقش جهازک

دکثرت بازای جورکر   عجب نور پکس جولانک

دعدم هاچه پنجه شو   دموجود نوریه بیانک

لک نور مخان بیل شوه   دموجود های نشانک

بت هاو یعدم کتب   داشان نقش نچازک

یو نور و دوه مثاله   یو ظاهر بل به نسیان
 یوه کوته او وی به سنی   بکس بل نور دایمان
 شوه بی مثله کوته ساره   بیاجدول به دقران
 بناسته جنت سازک   تماشا بکس روحان
 مست تو سن جبروت   خه سور بل پر کامران

داجهان دیر پر نازیزی

احمد شکم جیل وطن ارمان

غم دیار کون عجب سزبون   غم دیار دلک مار دزوه ججون
 جدائی به هس تنه لک اورد   خچی تیغ همیشه دزبون خو
 غم دیار کاندیار مرخه پات   بیا به بادله تنه تلک ارح راشون
 د صورتون دزوه کله وریز   چه بیلتون صورت مات سنون
 کله خان بست که بست به تنه   پهر دم کسین یاد دیار پر شواخون
 ابی احمد دنیا تیره پهر چاد   ستا پتوره به بل وقت پستون

زره هسی نك روزگار ك چه همیش غم دخیل بارك
 ده وصال هوا پایم بدیلتون دزره تارك
 پادشاهی وصال دیارده بدیجران دی سری خوارك
 زه پمینه خبرنه وم اندیشنی چیل دمارك
 كه هر خوبه نظرتیروی پدوه زره کس وده كارك
 چه دوه مینی به زره راشی زره بلبیل خن چغارك

كه خوشا سانی احمد

عشق تهمت سریدارك

زره کی می و بیابنور و مانشور ده وریل دوردگنه بیابنورك
 دوریل دوردگنه بیاتیرشه جور پسین مخ به دزلفودله تورك
 خلاص به ترشتی خوار عاشق خنجر که جور درسته ده سترکونك
 كه تهمت هجری دریا بندنوا ناخ تهمت به پری پاندورك
 ده عشق لشکر که چه پکور راوه لشکر که کم زره دجه شبیه پکورك

د مژگان خدنگ و نسی ^{خدا} نه ویریزی پروا ده جالمرك
 د مژگان بخدنگ می هیش ^ل ورته مخه شوه خمارو كرك
 جدا هس نری زیر خیل كری كنه عشق عاشقاوه بالورك

های احمده تل اینه پس بیغم وی

نه شبیر مشی ده خزان ده ارمایك

نرته بیاولی زرا كری خمار ^د همیشه اه و غوغا كری خمار
 لك خیل كلی چه ورك كانده ^س هس شان لایلا كری خمار
 كوره بیابه نصیحتی صبر نشی ^د کروان جاك بواوید كری خمار
 لك اورته ناقاره خشی ^د شبیرن عمر و ته شا كری خمار
 پدا دیو پر شور اشور ^ه هس نرم زری چا كری خمار
 بیا هله به نه دغم لدر ^د چه دزه ترك هوا كری خمار
 دشهادانكن سیل به ته وكر ^د كه تسلیم خپله رضا كری خمار

مئل تلم بهیڑی خہ پشمارحم	زہر کورہ نن دلور وچھصارخم
لک بادھسی دغرو نو بیکارحم	کمی پہلہ بلندی موجودنوا
دکرت ہملکوہر خواہنیکارحم	لوحدت چہ پامرا بیرونشوم
عاشقانہ دزل فوہر نارحم	دربنی ملک می خیل کر سرتہ
زہر کلن چہ دیننی بہ بہارحم	دناسوت پوہم ورک غنابل
اشنای جری دچہ زہر ہسیارحم	چہ عجب بازاری جور دجہرورک
زہر خہ بیکر نکونود کہ سارحم	خبلہ مینہ می شکاری تعلیمی
ہمیشہ دخورا نو بہ بازارحم	ملکوت کورہ خاصا دصوفہ
لک کل ہس بلاس کس داغناارحم	بلبلون لسا کی خبرند
دامی نبتہ جی مین اوہارحم	ہلہ کل و مچہ بہیڑی سیال
ولی تل دختہ زرو نو بقہارحم	کہر خود نادیننی ورد درند

احمد شاہ تہ دزرہ بورجل نہ کورہ
 سہر مہی ماخوک دچہ داہس بقتارحم

ن بیا هس کلزار به سندها ^{خم}
 توری سترکی سولیانوشه ^{خالونه}
 مست دهر چند زلفی به مهر ^ن
 هله لاند ترها گوسن مهوت ^{خم}
 چه رفیق رفیقان خدا فنا کر ^{خم}
 چه بر کر می محضای لاس بر قیبا ^{خم}
 چه دهند دملکوف می روز شو ^{خم}
 بردا کر می داد خدای نیشی ^{خم}
 معشوق دایر ابر بر ترکی شوخ ^{خم}
 زه نخبه د ولایت د خدا بداد ^{خم}
 چه خمار ولایت فتح روزی ^{خم}
 چه لیا ره سرو خوش همکار ^{خم}
 ستاد لب پیو مست مست ^{خم}
 رفیقان غائبی می سر بریده ^{خم}
 چه دافغ می روزی شوه ن سگار ^{خم}
 به تولی د سوبار انو هوار ^{خم}
 ترو به زه دهند پر لور به تماش ^{خم}
 نور ایران لره بتوغ بنقاره ^{خم}
 تر نکین می ایران لاند شله ^{خم}
 خدای چه را که ترکی هند ^{خم}
 به مدد د جیب هر خوانا ^{خم}
 ترو بخت دیار لانه کناره ^{خم}

۱۰ احمد دنیا فانی کز م چه نشسته

دنیا پانه لایمان ب سرو خم

در دبه ساتم خلق نه باخ کرم	ز چندان مین هر کوه بریان ^{کاخ کرد}
که هر خودی بود در دونه و نره سونخ	و انخلم از چیل لاس ^{نو} مهر ویا
خدا دنگه خه به بله خوا ماخ کر	چه داستان جمال خایه نظر کیست
میل هشت شسته بله خوا ماخ کر	سر ستار استاینی دلبر
بر خساره جورد او شینوار کر	که هجوم دوشیوز ورا باند ^{ور}
د مرموباینبوبه و اخ کرم	دیارد در دکه خه در دکه خه ^د
داد مینی لیکر و نونه تاخ کرم	زهاوزر ته هیله دیره و پکار ^{کن}

زه احمد به لدلبره لاس و انخلم

که هر خودی بیلت سنک پر لک کرم

چهارده ماه تمام	دلبره کل اندام
بر غافل باند حرام	دعاشق به بخت راغلیه
غافل خه زده له دکر ام	عاشقان ی حاجی ^ک
خبر ندی له پیغام	واره تشی شلومی ساز ^ت

لفرشتوي صحبت وي   که پیله دسر کړي سرانجا
 له بقابه هم فاني شه   هویت پياله انعام
 چه داهس نجره مومي   هېش مست لمبو جام
 مخلوقات به ي تابع و   و خدمت ته ملک رام
 داد عشق خوزی خبري   اسان چری غم بیرام
 خوک دیار بغم ویشلی   د چاغم د صبح و شام
 عمر شپه و ورځ تیریز   ولی ناستي بی ناکام

غم بغم د ووب کره احمده

وہ بوبی خوش خدام

مخامخ ده کال اندام   پدیر حسن ده تمام
 داد زړه پر میدانون   لك اهوخی خوشخرام
 له ازلی پېروا وه   داد عشق لمبو جام
 هم ساقی هم مینرش   عاشق زړه باسی لکرام

خال دانه زلفی دامونه   خوک به خلاص شی لایه
 چه چمن مهتابه   شکزه وری بی آرام
 دادزه بخاطر نشسته   چه همیش وای خمادم
 دادزه لدری خلی   ورته زاری بی ناکام
 بو نظر بر عاشق و که   بیای کوری لایام
 ناامید و رختی نوي   داد عشق لسراجم
 چه دزده به متی غواری   نیرت سروی لدوام

سبایسته خوله ی غنچه ده

احمد شاه غواری کل

زه لدر دبی آرام به   بارزود میو جام به
 دغنجی نشان ی خوله ده   سکه عاشق ی د کلفام به
 کته جام دلورا کری   نل نخانه پنا کام به
 که خدای می جام روزی   هم شا کر بصبیح و شام به

کَمی خدیو بستی حال   کشته ستاچشم بادیم
 زه بستر کو وینی زاره   شه بسادی بی کلاندا
 زره می دوب دیار بغم د   ترو پیکوم زره پیارام به
 کَمی غم که بی آرام   بیارام به خوشخرام
 کَمی یار به نظر نه و   له مقام بی مقام به
 بخت کی دکار پیارده   زه بی یاره پکار خلم به
 که نظر یاره ستاوی

زه احمد پکار تمام به

راشه من سینه کباب به   ده می کوره دل خراب به
 زه مقتول د نور چانه به   ستاد ستر کو د قضایم
 خماروند دتا دیدن د   بی دیدن بغضایم
 ستاد حسن له حیرت   تل به غتوسن کو خواب
 که هر خوپرز کی زور کرم   پکاته دی دیری تاب

بزیرِ حال کوه پُستنه   بندد زلف و پنهان ^{بم}
 داخما هستی لاده   هم پنا سره کامیاب ^{بم}
 ساقی جام دمیوراوره   غرق داو نیویدر نیایم ^ب
 سنا دیوله شربت   مست دستر کو پنهان ^ب
 خمی داصتی پسرده   ز بیغمه لقی الحسان ^{بم}
 داجناد یار قیامت ^د   بیلتون اور یکس کیان ^ب
 خدای دی یار که مهربان ^م   نورد هرغم دجواب ^{بم}
 زه بد خو کوم صبرون   دبر مین ی پرافتاب ^{بم}
 یار می کاد نو بهار دی

بزرگ احمد سحاب ^{بم}

بیخ و زره بتا باند خبر کرد   ستا و لورته یہ رثالت چیر کرد
 عشق بودی و دمانته رادمی   نیو هیزم محبت بیخا و تر کرد
 زه عشق کس بی همت پروریم ^{بم}   کیستایم زره دیار پلوری سر کرد

عشق می و رک کرده دینا پیر ^{هوس}
 چہ می کوزی ز رہ ستا مخ خالون
 ستاد مخ و نر ابہ کلہ پر مارا ^{دو}
 چہ رک شہ ز رہ نور تیارہ دو
 ستا و مخ و تہ چہ خوا کر م وطن ^{جو}
 زاپر شہو ستاد زلف تو زو
 چہ ل وطن پرینو شہی بی زورہ ^{لکون}
 عاشق پرینو دہ عشق راغلہ
 ماسادی دہ ہفہ کو ریلد لہ ^{ند}
 چہ تر پدہ عشق را شہی صفون
 بہ ار ما چہ دہ عشق وہ وانہ لکوز
 اوس شکارہ دہ عالمی کوز بر مجنون

راتہ یاد کرہ مینی ستا مخ خالون
 عشق حیات ز رہ می حیدگر ^{نگاہ}
 کہ اور بل لمحہ اخلی غم بہ وان ^{خلم}
 ز رہ و رک و ستاد عشق بہ ^{میدان}
 چہ د زب کاسپین رخسار ^{کلون}
 پر میدان رخسار زلفی دامون
 ز رہ تیارہ کہ و خاند سپین ^{غاسو}
 زہ خبر نوم دہ راغی بر غمون

بی یار مراد احمد بل نشہ
 لاس د ہر چاسنی عوار مرادو
 شادان

دزد سر و چاود ستا چنایه کتر
 اوین زره به زوند و توج خیر
 و رفیت سر کوزی دم تروم
 که مینه و خیل زره خبر دلو کر
 که خبر چری دیلر بخت شو
 بدو سر لک قلم به دا خبر کر

ای احمد نوات یار ته راغلی

زه غرت به نوات و خان سر کر

خوش بنایم همیشه خلمد
 که مدد کر زروم و چلود ستالقم
 که هستی کم زوند و واره بتاد
 دماهی باو به دم زه ستاید
 یوزما کم لد و ستر کو غایب
 بدو ستر کو بنیم روندی تا
 دهمت نفس کند که بلاس و
 دار ستنی ملک به رانسم له جم
 کل همت به سنا بخت کیزی
 بی لئا غمایا کم چارده سم
 ستا و لوز به زره غوند پروا
 که دمح شعله دکره و ما سم

پروانه

احد زره به بیاله خوب و روز لاری

که دمح زره ترادی بریو ته پرسم

ناریده دخلق تول بخان نایک
بد بدن عشق که نوله جیون
ده فراق و نبی که وزن بد بیا
دجهاغ بفرق که در بابون

بد لبرچه کلاس نرسی بنادی غم

احمد زاری له زری جور شوک بابون

غلم ریشمانو که سکن
نزه دلوغرن و مجیم تاخو رجبون
ب ب ب
د و دجلو او سبب بد بیا غم
ستاد بد خمالحه و جارتو سبب
کامی مردم بیا نومما بزره کس کر
زالک بورا همدش د کلو بسرائه
می دلبوراکره کند بیا می سکون
راهنای زاری خماره به ناقرار کر
ستاد بد که مومم در در د بیزو
منه بزره دانه کرم در دروغ به
فوج دیمنی راغی که بزره می شوا
منه دیار ورده خبر نوم به سوا
خدا دی احمد که شک بزره نه
مترک به چاک بولیل و سبب

چند عجب نازنین تازه رویه مه جبین

دِی رخسار که خجل کند نور ^ن	زین کلوزیات که رخسار ^ن
باند زینت که ستور ^ن شنه	مخ دیار صنم ^ن که اسم ^ن ای
خک جوی ^ن مین بسے زرون	بساماد نمر رخسار ^ن خادیار
چه نظر که شهری بسینکار ^ن	دجنت حورو ^ن و ^ن حسن ^ن سن ^ن بر سر
چه لیده ^ن شنی بغاره سرهاد	نبوهیزم ^ن د ^ن زرون ^ن که لعل ^ن
که خندا سپین ^ن سحر که پملکو ^ن	نبوهیزم ^ن رو ^ن بشناد ^ن صبحدم ^ن
چه ^ن و خندل دبر ^ن بسین ^ن غابو ^ن	د ^ن ر سرت ^ن که پا ^ن بوله ^ن خجالت ^ن

په احتیاطیه خال کره چه و دغوری

احمد^ن د^ن شهری زلفی مارون

دچندون ^ن شهان زلفی مارون ^ن	نخچه ^ن خوله ^ن سپین ^ن رخسار ^ن
کری و روخی به پر زره که برهاد ^ن	سرو قد نازنین معنبره
شمس به کره ^ن خجل باسماون ^ن	به لیده ^ن به دجازه و ^ن زقرار ^ن
چا تمام کره ^ن ستاحسن ^ن داستان ^ن	دچانات ^ن چه ^ن تریف ^ن ستادحسن ^ن

چه تر خیل خودی بر شیه مابه و وینی مهین

مابه خیل خودی بر شو سهم ستاده لونگین

احمد شاه خودی بر بزرده

چه وه وینی لب شیرین

زه به خو کرم ارمانون مین خپ قنارون

در اتلو ولاری شنه بیلتون کاندی کذارون

داد نیاد غم رباط ده پردیسیاخی زخمی زرون

دجیران لندیو نیولی ست تل و بی مین زرفون

د زره سودی پچاشی لکوی خوله لك ماز

چه یاران خبله بیلیری ولی نه چوی لرمون

کوری بارخی چاره نوی اوینی مات که حصارون

بی زرایه بل سود نوی به نظر دوشیو جهالان خارون

زوند بداس کنن دچاند چابوسو باورون

یاد هستی مخ لربنه	نالبیدی زرونده و دین
حاش زباند خوش رفاده	بی له تیغ زره و هین
زرون هستی ربوده که	بجمله بت اسم لوت
جداهس ده ماه روی	زره خشکله سپید
که هوشه بر بالبدی	بجمله زغ و کد شیرین
زور لیشه مین	دعشق لارده نکه سپین
زکله مینوبوی کرم	شوم حرام لدوبین
دباران بدود و ریزم	دعاشق پردیره مین
دغه خیل دیدان و دجالت	بیا بچله شم امین
پیره رجلی دزره پوره	ترنه رکیم و درقرین
زه خرکند ذات صفایه	سترکی نلری خودبین
داخر کند معتماده	خه لماخان ته واثین
کخما هستی هستی که	خپل فناک رارسین

دیر سرو دچمربے خوابار تر خوش قامت وو
 دیدن می کره سیلون شیرین بارلک شربت وو
 چه و حسن بی کورم شمس قمر چه قدرت وو

احمد شاه بی تعریف شو کہ

درست عالم بصف و

شن می بیاستر کی مری شو پدیدن ولی نزدی شو
 چه لیاره هم پیاله شوم داغبار توی خوری شو
 نور مخونه جاودی زده هم بستر کوی ایری شو
 بارهان لاس سره مزی چه پر موزه خه پیری شو
 رقیبانه عاشقادی کوری به باد مراد زلفی خوری شو
 دیدن خیرات می کر هم به کبسلوله خولی غوزی شو
 دخیل لخت منت را باند چه سیننی سوی سیری شو
 دجمران باوردی سوی به وصال ی زرغوشو

نیاز مندی دلی درو پارمان پرورد کورون

احمد نه وای یواخی

سینی دیری کبابون

یوخته عجب ساعت ۹۹ خماستاسره خلوت و ۹۹

د مخ زب لك كلوه زره بلبل پکسر رخت ۹۹

د دبدن پینه مست ۹۹ لر قیب فراغت و ۹۹

د هجران لدره سوخته ۹۹ بن دیدن جنت پرده و ۹۹

چه همای پر سر راغی ۹۹ د ساعت د سعادت و ۹۹

زره به ولی هوس نکه ۹۹ چه بر تل د غم هیبت و ۹۹

پر هغه چه یار نظر کری ۹۹ درست جه پایه فراحت و ۹۹

دیدن داد الهی دی ۹۹ هسی نه چه یو جهنت و ۹۹

پوه نظرو یارت ۹۹ فراموش لما جنت و ۹۹

بوی مثل یار خماو ۹۹ زیات ترکلوی زینت و ۹۹

بُوراورباندی زاری بی زرابل روزگارنکه

احمدستا دیلر رضا پکارده

خدای دخیل و بیزار یارنکه

دشهار لفی تار تاردی لک می هسی خماردی

همیشه بر زبیره غاره دوی خفته لک بهماردی

مارن پروت و پر کجونه دوی وزره ته پکوزردی

دشمنی لفی تار تاردی کوره زیب دسپین بخار

بند سرو دجهن دی سپین خولک تاردی

سینه تخت کوبان بهیدر بدیدن زرون بهماردی

کیزره شاه عقل و زبرد خه پکار بد در یاردی

دجنت خوا بهغه ک چه غم نلری وز کاردی

نور خواستونه دجنت که

احمدستا کاته پکاردی

نور په تل که هوسون چه د عشق کدی غلی شو
د گلزار به هوس وکه چه تلم د خزان شبی شو
احمد تل کوی شکر و

پدیدن یی تسلی شو

نمی زړه پاخیزانکه بی اختیار اختیارانکه
خواشنائی دی لیدی لک ویشتی قرارانکه
د پیزوان لنبودی داغ کر کنزه لکه داغ د مدارانکه
چه پخلودی پردی شو هسی بب خوک بیمارانکه
بیگانه له ننگ ونام بی لیا روفارانکه
داشنای غمونو ووری بی لغم بل کارانکه
که بهار پر زیرو کلو بی دلدار بهارانکه
لک بلبل پر کل وپیژ چه کل نوی جیغارانکه
زړه د کل پر سیننه یینی هجو پروادی بخارانکه

بوی چه دگلو بادد سحر آید   بلبل لاله ارواح بیلد
چه دی ژوندی یارد ^{ژوندی}   بیاره کله عاشق بایزدی

دیار زره تخم احمد بوکری
چه همیش بورک سر زر غونیز

خما زره دی پده پوری	ماده نور په نظر کوری
چه ایار سره یار یاروی	له اغیار خپله ژغوری
در قیب دخل سبه ندی	رقیب اور یوانه پوری
در قیب خوی رقیبه ده	که نرمی لاری توری
رقیب یار بی مایه دی	بیوفاده دیوال سیوری
داد نوره سره اوری	تل دښی ورځی پلوری
داغیار لوتی سبه نده	غیر که لوی شے بیاجور ^{خج}
غم خو خپل لره ورځین	غیر یاران پراغزی ووز
که دورځی یاران دیرد	بیاد شپې خپل وی کورخو

دی	بزره خنوهی بیاد نه منلی د
دی	جد یار دعوی خو ک کشر بی
دی	جد تر سر تیروی د شوق هغه
دی	تیر هغه چه بزره تو بوی خور
دی	دم کا نه خدک هستی تیره د
دی	بور او رد بین تر زره خلی
دی	جد غنی بوطن راشی و نه و
دی	پرشته دشمنید چار چایر
دی	جد و بین د مخیه تور د لاری
دی	خبل رستی خبل انکر لوبلادی
دی	کشنی بلو لوجک و بارت
دی	بالک ی نشنه پت سیه خند
دی	دشمن لاف د هغه کدنا شفا
دی	بی اختیار چه دغه نیلی بخداد

احمد بیابزره کشر هوسیزی

کزه یار دزره به مهر ورته کندی

شبنم له مخه ده کل و لاریزی	سم صبا نمر را غوریزی
شبنم دره کل هوسیزی	بلبل ته وایه که راخی راشه
کل تچان کوره شبنم کل نازی	شبنم دکلو مخون بریوله
بلبل اسره تر قربانیزی	به مهمان دبلبل غنچه راغلی

مخ دیار جی لک نور او زو پرتوه زره م سوجوب د به را لکیزی
 داغ دیمنی پزوه د پاس انبی که یار موم روع بشی که نه خویر
 زره غوطی غوطی به باد سر غور د دیدک پباد غوطی زره غور
 ستادید لایحی اخماد زره د بی او بو هال خمد زره و چیز
 اهدا د او شیو در یاب نوه لایک

غوته

چه همیشه لک جی چون مخ لهری
 پزوه م بیا کوره عجب هار دی لک مرغه پهواد یار دی
 پیروان ته کوری زک خا او که پلاس کنی د زلفوتارد
 دل بومی کزوه بیا د موندلی چه بی اختیاره زره پنخاردی
 غم و شادی بی یار پدید ده چه یار خیل وینی بر نوهار د
 کاهی غم شکی که هوسیزی عشق عجب شکی دی عجب کادی
 د هجران غم دعا شق تیر شه سحر نسیم راشه سحار دی
 نن بیا خبری د وصال کیزی احمد زره چه دیو قاردی

احمد ويره له چانكه

كه يورب به شي بلوري

زړه خماچه تازه دم دي يار ملا سره همد دي

كه لكه مرك روح غافل دي زړه خما دي يار پدم دي

چه دي يار پدم ي دم وي ياديه چري دم لك غم دي

له رقيب خه پروا كه چه دي يار پيا د ختم دي

چه نظر پر خيل بار دي هغه شاه پر زړه منعم دي

دا كرم دم عشق د او كه نوي عاشق كرم دي

كه دي يار نظر پر نوي دا جهان پرده تور غم دي

ستا غمونو پر زړه ختم كر

احمد كله ي زړه ختم دي

زړه م بيانم لما روا نيزي پوهي زم لك يارم دي ياد دي

په نندمي او وړه بيا د او سبو پر لاله د زړه لوڼو زړه غونډ دي

پَ ديدن کينشک نشته ناديمن خموز کمان دے
دخودی حجاب لمخه لهر چاکره کویان دے
که هوری وکه دلی دی دی دهر خاطر جویان دے

ته خپل زړه ساته احمده

بار په هر زړه پوهان دي

مخامخ راغله زبیری زک ی کل سترگی کولی
د مینو زړه یه سودم بهوس لک هوسې
توری زلفی می کند د دعا شوق د سر زندگی
دیر بحسن اراسته ده راخی هر چه تاب لری
دوی لڅی مصری توری تلوهی د سرمړی
خود پرسته پری شه تان زړه کوی باز ی
نازیننه دد لجویه لهر چاکوی یار ی
دهر چاچه مین د پترو شه وفای له یار ی

زره خماولی پریشان دی	کز یار بس کشادی
زه بچیل زره نه بوهیم	چه تر حد دی بر نادان دی
اشنای چری که بوسته	چمی یار ولی کرمان دی
خماز ره بس خوزیری	پزرا خما خندان دی
یاردی تل او س خندان	خاموشی دیار خزان دی
که می یار بس خوشبیزی	تر قریان می شیرین خان دی
خدای دی یار که ملا	خما غم زره اسان دی
خما دیار رضا پاکاره	چه رضا دیار ایمان دی
که هر خورم زه و فکردن	یار باقی عمر چلان دی
ارمان نکرم زه دهمر	خما دیار بشر ارمان دی
که دز ره پ مدعاشی	خما قبول یار ترجهان دی
یار به ولی قبول نوی	بناسته کل دبستان دی
پاختیار به می خیلیزی	که شها غم داسمان دی

چہ میں دتور و چشمو کورہ تل ہغہ بردارد
 بوجب کوزار بہ وکہ پنج زلفی لک ماردی
 غائب سپین لک درو عجب خوالک اناردی
 دغہ خوار عاشق بہ خکہ چہ ی کسی تنہ کاردی

نر بہ خہ وای احمد
 یار وای کلونہ دکل زاردی

زہرہ خما کورہ پیار پس تاویز کیکہ لشمہ او بہ غوند نوین
 کھر خویہ زہ بلبیل دخیل مین بیاد کل ناری ہم زہرہ وین
 یار خما مال ندی بہ صبر خن کو یار خما دست کو تور تل می یارین
 دیار مینی سر تا پایہ وج واسہ محبت می یار اورد رالکیز
 خما یار کورہ چہ درود غنقار و غنقارہ وایہ لاس چار سین
 دیار مینہ وہ کہ غرو نبوہیز چہ بزہرہ باند می راغی نیمکیز
 دغہ پس بہ نالشدہ مینی نکریم خچہ واکہ می زہرہ وینہ خیر

مخي نر ستر کي ڪلوه
 کي پستر ڪو قصاي
 پوئجي له ڪمين ڪ
 بيا سزاده اشنائي
 دمين پزوه بلا ده
 گاهي غم گاهي بنيادي
 دم ڪرو داو نر پسر ڪ
 ڪ پڇيله دليري
 فتلول ده دي خوبونه
 نل دم ڪ ڪ تباري
 خال دانه ڪ زلفي لومه
 مين بند تولي تولي
 فتلول مي سعادت ڪ
 برديسي ديري خواري

قتل ديار دواړه جهڙا
 احمد نه خوضه برديسي

ڪوره داويل ده ياردي
 شهي گل ستر کي انڪاري
 پچ و تابی نور زلفي
 خريدي پر رخساردي
 دسافي لمبو مست
 همي ستر کي پر خماردي
 مخ جمن خالي ڪلوه
 عجب شنه پنه نولهاردي

دیار سختی سپار ز غم لاشی   بیلنویں اور دے پڑو لکیر
 زرد عاشق دکنک غر خہ دی   توچی وشتلی غوبنی ورتیری
 پاس نوشت د عشق کزہ دواہ   دزرو خواب می پنج لہیر
 معشوق کو مالہ اور کپتداو   خوی اور سوی چہ نہ سہیر
 باران داو نیو چہ پنج و وری   دچاک زرو وینی ترستو کو پید

احمد کلزار کہ دخیان بار بیا موند

نریل سہل کلری لک بلبیل جاپر

پہ نظر من سنبل زلفی دیار و   پہ تقریب پاس پرک سہمار
 لک زہ چہ لاولہ خدا پیدا کر   دد لبر زلفی خماد زرو وقار
 ناخبر پرویدہ بد اسرود   سر پہنجی بہ طیاری خماد سکار
 یو ہوسم د بہار کہ چہ و کوڑ   بہر کل باند تا نہ ناست د خاور
 مخ دیار خمابہار کلا تر و وری   داسنادی د رخسار د مر غار
 دوہ رخسار دیار لہ زرو م   لہ بلبیل سرہ ناست نار دیار

کوره خوی عاشق داذی که ^{وهر} که هر خور و در دوی برانیز

یار به خه رنگ دچا حیدر شمس احمد شاه

رانه وایه چه بی روح خوک پاییزی

باوه سادام حجابنا باندی ^{دوی} چیه ته وره کردیارد و راند

گندی بحری دیار سیا جوی ^{دوی} چه یارم و خوری زره را ابا

یابه بنسته دمین وکاندی ^{دوی} یاب سادام که نرزنکا لاند

هر چه ی و خبریه راوره ^{دوی} یارنه شکلا کری که پورخانده

کده لمانه یاری به سر که ^{دوی} نرقدو می اینی سر لاند

ما اینی سر د دیار قدم ت ^{دوی} چه یار پردرو نظریه کاند

عاشق بی یاره تر خلو ^{دوی} بخت د که یارزدی قدم پر باند

احمد خوش نشی بی خلد یاره

بی سودی دغم تر غره لاندی ^{دوی}

زره پدایمی که یار خوشتر ^{دوی} زه بی زدم چه همیشه خویزی

متفقات

مناجات

ای خُمدل جِغار کرم زره پر مخ باند حصار کرم
زه به دالِفظ تکرار کرم لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
لنورخه خُما توبه ده دحق مینه راسره ده
دغه مینه کلیمه لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
ای خُمدل حضوره غیر باس اصدوره
چه ته وه وینی بر فوره لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
همیشه غواره مطلوب خوبه کرزی بی اسلوب
داوینا کره لقلوب لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
معشوقه تر تا چوپیره ولی نه کرزی بیره

نیمی شبی حرس له خوابیدار کو که کاتم تجلی سپین رخسار و
عبت که لاجور پعاشق کر دعا شو د محبت او نیکی بکار و

ای احمد تل دیار بنار پیاده

بی لیاره دعا شو ستری پدار و

جوی زره بی ای یاد زلفی دینار ^{شو} دغه زلفی یا شغلی یاد ناز ^{شو}

پزره داغ میه داو نیو باران ^{دوره} سوریه نشی اندیشنی د دلبر ^{شو}

زره قرار که اندیشنی بیاید ^{که} خه بنیادی که ستر تل با انتظار ^{شو}

دواره سترم بهیزنه و چیر ^{که} کو یاد کی ستاد هجر بانکار ^{شو}

که عاشق همیشه زلکا ند کرم ^{که} وزی ستریه مر که بیار ^{شو}

دعرباده خبر د بلبل لور ^{که} کره خزان کلونه آبری انبار ^{شو}

په مانوی دنیاو زره تر ^{که} اوس د زره دیدیه تو پچیل ^{شو}

احمد شاه لك چه غم دنیاو لید

اوس زره دیدیه تو پچیل بار شو

که حاصلی معنی کری خان جهان واره فنا کری
هم دزره سترینا کری لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
دا خودی خیل حجاب ده لکه کری چه حساب
د جباب هستی لایب ده لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
د دنیا فانی خبری بیای جوری د سندر
مکره د انصحت لری لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
خدا د اوینا غوز باس زره لکل غیر و جارب^س
برزره فکر کیره بی قی^س لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
که کونته کری لاسانه اخرد ابشی ویراند
همیش وایه عیانه لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
ای خمدل حیران چه به شی خیری کړون
نخوله دا واید یکسان لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
مدد غواره لُسجانه هم مُدام وایه یکسان

یقین واخله کان زیره لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 لئاسوت ته را ووزه وخیل اصل ته جار ووزه
 هم پدا ویا سره ووزه لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 بنو هیزی اصل کوم د بی یاره عمر زقم دی
 داوینی دی تنعم دی لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 چه تد نوی هله خوی دخالق پامر ژوی
 وسکه دای ورته وو لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 ته بخو کرزی غافله دحق یاد کړه تل تله
 دامغنی کړه حاصله لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 خبر نه ی له کوه کله زره کویالک بلبله
 لك زره هسی واصله لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 هغه ونه موزلیدله بکونه کس میوه کرله
 دچاخیله چار ووله لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

نسی واری مؤمنانو بد عامر سباد کری یارانو

داوینا کری عاشقانو لا اله الا الله

خوش خرم اوس احمد د حضرت سبه مرتبه

هم بخوله دی کلمه ده لا اله الا الله

مناجات بدرگاه قاضی الحاجات

نوزاری کوم اله شرمنده بر پر کناه

نا امید می ستا لرحمت تلی ندی لدرگاه

د تا فضل کرم دیدر عمل بیم روسیاه

بعل می باور نشسته کلمه به کرم پناه

چه و خیل عمل نه کورم وایم کشکی وای کیه

نفس شیطان راسره ملا نسی بو کار عند الله

که تلاش کرم نخلاصیزم د شیطان لبده جاه

که دزره سانه وشی سترکی خرنک شی نگاه

ته ياري غواره احمد

لبنه خدايه كه جاء

مُصطفى بامُصطفى مصطفى بامُصطفى

مُصطفى بامُصطفى فريادرس بامُصطفى

رب زره مي ديروين در سول کي مي ياديز

دعشق اوري والکين فريادرس بامُصطفى

پ رسول مي زريناير کلامت پر هوسيز

چي پر موزب و رحيمي فريادرس بامُصطفى

نن شماسن کي زريني زره جرس غند زنگيز

وسکه دردمي نخولخير فريادرس بامُصطفى

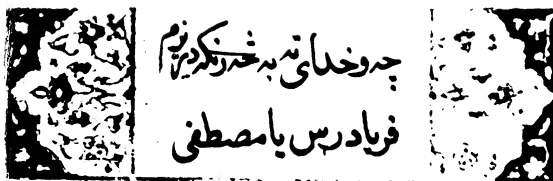
در سول کرم ديروين پديدن ي وزي سيد

چه دخداي پر درکينيز فريادرس بامُصطفى

زه يستاد کوخي خاوري سح دهغه خاوري

چېستاقدم پرشاورى فریادرس یامصطفی
زه دي دغري ايرى لم هم دي جارداس ترسوي لم
لهوړي يرك دلي لم فریادرس یامصطفی
دكنا هو شرمندېم له خجلت سرافكندېم
ددنس پخوله كندېم فریادرس یامصطفی
سرنه پاكناه پورېم لك غائب يم كه حضور لم
دنامه دتامزدورېم فریادرس یامصطفی
اي خموزني جيات ته نظر كړه ورك
دامت هيله ورك فریادرس یامصطفی
اي خموزني اكبره هجران وليستولېره
كه كم لاس ونسي سړو فریادرس یامصطفی
خزاره مي هوسبزي ستا جمال مي ډير يادېم
كه نظردى پرما كيزى فریادرس یامصطفی

دَني سترک کلون مرواریدی سپین غائبون
 لاله کون ی رخسارون فریادرس یامصطفی
 دنی ونبه خویون بدوه لاسی کوه دادون
 برمین دامت زرون فریادرس یامصطفی
 لاس نبولی بزاری دزدینی نه دنا میند
 کوه قبول دی زاری فریادرس یامصطفی
 دهران بدی خواری دبر زهیر کرد پردیسه
 پانچوی انبی خلی لری فریادرس یامصطفی
 راجا د ستر کو نور ده رسول پر لوری کور
 که سوراته و کوری فریادرس یامصطفی
 داجا پرمز کوه ده چه راغلی کلیمه
 داوزدی لاری دیو فریادرس یامصطفی
 زه احمد شاه نولیم پخیل عمل شرمیزم

کٹا خٹہ شوید و شنیبے یار انوموز خوتاں دلے
 یہ اخروں رخ کیں روژی سنہ ہزار و صد و شصت سے

نہا شد بعون اللہ شہید دیوان الہام ترجمان نصیف حضرت علی
 نعیم الزمانی علیہ السلام و سلاحت از دست نکال فاعلم و مسند ان
 ... بار خاس خدا یار امید ... اندر عام حضرت شہید
 خدا و ست جامع مہم طلب و ملکوت حامی دین نہیں قائل
 نفعہ ما بین ائمہ دولہ الیوم الدین بمرمت سید اسید

پروفتر اندر قبائی شاہی آمد بتدبیر شہ اللہی آمد
معرفت غلام وفدوی بارگاه بادشاہ دارادراگاہ محمد خاندرا

ایمده که بمعرض قبول افت
بنه و کمال کرمه امین
Г П Б
4252

— — — — —

| No 73 |

ИВАН. No 4252

*Selections from the Poems
of
Ahmad Shah Baba*

PROF. ABDUL SHUKOOR RESHAD

Afghanistan Academy of Sciences
International Centre for Pashto Studies

Kabul, Afghanistan

1357 (1978)